

Vlaams
Parlement

vergadering **C16 – WEL1**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 8 oktober 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote verschillen bij de gebruikersbijdragen in de welzijnssector - 2278 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van het Rekenhof met betrekking tot de gebruikersbijdrage - 2250 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gebruikersbijdragen in de welzijnssector - 2303 (2012-2013)	
Verslag van het Rekenhof over gebruikersbijdragen in de welzijnssector - 37-I (2012-2013) - Nr. 1: verslag van het Rekenhof	
Toelichting door het Rekenhof en bespreking	3
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verhoging van het risico op jongdementie bij alcoholmisbruik - 2167 (2012-2013)	16
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opstart van de voorstartregio Oost-Vlaanderen - 2248 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de voorstart Integrale Jeugdhulp Oost-Vlaanderen - 2273 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een aantal uitspraken van de uittredend administrateur-generaal van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) - 2257 (2012-2013)	24
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitwerking van het decreet Kinderopvang - 2319 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitwerking van het decreet Kinderopvang - 3 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ouderbijdragen in het kader van het nieuwe decreet Kinderopvang - 49 (2013-2014)	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het systeem van de toekenning van opvangplaatsen in de kinderopvang - 60 (2013-2014)	31

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de grote verschillen bij de gebruikersbijdragen in de welzijnssector

- 2278 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het rapport van het Rekenhof met betrekking tot de gebruikersbijdrage

- 2250 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gebruikersbijdragen in de welzijnssector

- 2303 (2012-2013)

Verslag van het Rekenhof over gebruikersbijdragen in de welzijnssector

- 37-I (2012-2013) - Nr. 1: verslag van het Rekenhof

Toelichting door het Rekenhof en bespreking

Verslaggever: Mevrouw Marijke Dillen

De voorzitter: Minister, collega's, we starten met het verslag van het Rekenhof, dat we laten toelichten door de heer Raf Carmeliet en de heer Andy Rebrée. Daarna kunnen de drie vragen om uitleg worden gesteld, waarna de minister antwoordt en replieken worden gegeven. Nadien kunnen anderen nog vragen stellen over het verslag van het Rekenhof.

De heer Carmeliet heeft het woord.

De heer Raf Carmeliet, eerste auditeur bij het Rekenhof: Voorzitter, minister, geachte leden, het Rekenhof heeft een onderzoek gedaan naar het Vlaams beleid op het vlak van de gebruikersbijdragen binnen de vijf domeinen van de welzijnssector, zijnde de gehandicaptenzorg, de bijzondere jeugdzorg, het gezinsbeleid, het maatschappelijk welzijnsbeleid en de thuis- en gezondheidszorg. Dat stemt ongeveer overeen met 68 soorten voorzieningen die binnen de auditscope vielen. Dat komt overeen met 6000 voorzieningen. Daar gaat jaarlijks een stroom van ongeveer 2,5 miljard euro subsidies naartoe.

Daarnaast vragen die voorzieningen natuurlijk ook geregeld een financiële bijdrage van de gebruiker. Die gebruikersbijdrage kan verschillende vormen aannemen: dat kan een vaste dagprijs zijn, een bijdrage per prestatie of per uur enzovoort. Soms vragen ze dan ook nog bijkomende supplementen.

De administratieve aansturing van de welzijnssector is in handen van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) en van vier agentschappen, zijnde het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG), het agentschap Jongerenwelzijn en Kind en Gezin.

Het Rekenhof bracht in eerste instantie de verschillende voorzieningen in de welzijnssector in kaart en de gehanteerde gebruikersbijdragen bij die verschillende soorten voorzieningen. Een omschrijving van al die voorzieningen is opgenomen in de eerste bijlage bij het verslag. Vervolgens ging het Rekenhof ook na of de regelgeving bijdraagt tot maatschappelijk verantwoorde zorg. Dat houdt onder andere in dat de regelgeving toepasbaar is binnen elke soort voorziening, maar dat ze ook consistent moet zijn binnen de verschillende soorten voorzieningen en ten slotte dat ze betaalbare zorg mogelijk moet maken. Een derde en laatste punt van het onderzoeksdomein behelst dat het Rekenhof analyseerde of de verrekeningswijze van de gebruikersbijdragen met de subsidiëring van de voorzieningen onderbouwd is en op een correcte manier wordt toegepast. Het verrekenen is, eenvoudig gezegd, het aftrekken van de gebruikersbijdragen van de Vlaamse subsidiëring.

Het Rekenhof stelde vast dat het totaal aantal geïnde gebruikersbijdragen binnen de welzijnssector eigenlijk niet bekend is aangezien de Vlaamse overheid van verschillende soorten voorzieningen geen gegevens bijhoudt. Ook het aantal gebruikers is niet altijd bekend bij de administraties. Voor de meeste soorten voorzieningen heeft de Vlaamse Regering wel een gebruikersbijdrageregeling uitgewerkt maar die verschilt sterk wat wetgevend niveau, detaillering en actualisatie betreft. Soms is dat terug te vinden in een besluit, soms is er iets terug te vinden in een decreet, soms gaat het terug tot in een sectorprotocol of een ministerieel besluit. Bij sommige voorzieningen, zoals de kinderopvang, is de regelgeving dan uitgebreid en verder verduidelijkt in administratieve richtlijnen. Bij andere soorten voorzieningen is de regelgeving daarentegen erg summier. Een overkoepelende juridische grondslag voor de gebruikersbijdragen ontbreekt.

Ik kom tot de inhoud van de gebruikersbijdragen. Behalve bij de erkende kinderopvang en de thuiszorg verduidelijkt de regelgeving onvoldoende wat precies begrepen zit in een gebruikersbijdrage en wat niet. Dat bedreigt een uniforme toepasbaarheid van de regelgeving binnen een welzijnsdomein. Zo bepaalt de regelgeving bijvoorbeeld niet altijd dat bepaalde voorzieningen ook gratis werken. Bij de residentiële gehandicaptenvoorzieningen en de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) sluit die onduidelijke regelgeving niet uit dat voorzieningen veel soorten supplementen kunnen vragen. Daardoor kunnen gelijkaardige gebruikers voor een gelijkaardige dienstverlening verschillende bijdragen moeten betalen.

Binnen de welzijnssector vallen verschillende inconsistenties op. Om te beoordelen of in verschillende welzijnsdomeinen de gebruikersbijdrage op een consistente manier is bepaald, moet je in feite gaan kijken of de onderbouwing van de aard en de hoogte van de gehanteerde gebruikersbijdragen beschikbaar is. Waarom wordt een gebruikersbijdrage gevraagd, waarom heeft die een bepaalde hoogte of hoe is die tot stand gekomen? Van het beleid mag toch worden verwacht dat dat bekend is. Het blijkt dat dat, met uitzondering van een aantal voorzieningen binnen Kind en Gezin, niet het geval was. We moeten wel zeggen dat Jongerenwelzijn uiteraard een aparte plaats inneemt omdat de regelgeving inzake de gebruikersbijdragen voornamelijk federaal is. Daardoor valt ook niet te verklaren waarom de gebruikersbijdragen bij sommige soorten voorzieningen een belangrijke financieringsbron zijn en bij andere soorten helemaal niet of zeer beperkt.

Enkel thuiszorgbijdrage werd duidelijk bepaald als een bron van cofinanciering door het beleid. Verder zijn er grote bijdrageverschillen in gelijkaardige vormen van residentiële zorg. Een alleenstaande leefloner met één kind betaalt daarvoor in een centrum voor algemeen welzijnswerk bijna 90 procent van zijn netto-inkomen, tegenover 38 procent in een centrum voor integrale gezinszorg. Een gelijkaardige vaststelling geldt bijvoorbeeld ook voor schoonmaakhulp die zowel wordt aangeboden door diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg als door diensten voor logistieke hulp. Bij de ambulante gehandicaptenvoorzieningen kunnen de woon- en leefkosten dan weer sterk verschillen door de verschillende methodes van aanrekenen en doorrekenen van kosten. Ten slotte kunnen er ook grote verschillen ontstaan voor geplaatste jongeren, die zowel kunnen verblijven in een instelling uit de bijzondere jeugdzorg als in een zogenaamde gelijkgestelde voorziening, bijvoorbeeld een internaat. In het eerste geval gaat bijvoorbeeld twee derde van de kinderbijslag naar de overheid en wordt er zelden een bijkomende gebruikersbijdrage gevraagd. In een gelijkgestelde instelling kan die tweederde kinderbijslagregeling de normale bijdrage van de voorziening ofwel vervangen ofwel er nog bovenop komen.

De betaalbaarheid is het derde aspect verbonden aan maatschappelijk verantwoorde zorg. Van de onderzochte soorten voorzieningen werkt 28 procent gratis. De volgende 29 procent probeert ook rekening te houden met de draagkracht van de gebruiker door diverse correctiemechanismen. Die diverse correctiemechanismen kunnen zijn: rekening houden met het inkomen – de meest voor de hand liggende –, maar ook door zorgintensiteit, gezinssamenstelling of door het toepassen van een sociaal tarief. Op die manier proberen ze rekening te houden met de draagkracht van de gebruiker.

Het Rekenhof stelde ook vast dat de effectiviteit van die correctiemechanismen wel afneemt als de voorziening een voorschot of een waarborg vraagt of als de bijdrage niet regelmatig wordt aangepast aan de actuele toestand van de gebruiker.

Vervolgens vult ook de regelgeving het inkomensbegrip bij verschillende soorten voorzieningen vaak anders in. Dat varieert van een erg volledig inkomensbegrip in de gezinszorg, waarbij men rekening houdt met intresten, roerende en onroerende inkomsten – wat in de praktijk niet wordt toegepast, maar volgens de regelgeving wel zou moeten gebeuren – tot een erg beperkt inkomensbegrip in de residentiële gehandicaptensector. Sommige soorten voorzieningen baseren zich op fiscale gegevens, terwijl andere zich baseren op loonfiches of recente attesten. Ook dat beïnvloedt het inkomensbegrip.

Naast die inconsistenties zijn de inkomensafhankelijke gebruikersbijdragen op verschillende manieren progressief, waarbij de hoogste inkomens bijna altijd relatief gezien minder moeten bijdragen.

De verrekening is het laatste onderzoekaspect van het Rekenhof. Verrekenen betekent dat de Vlaamse overheid de subsidiëring rechtstreeks vermindert met de gebruikersbijdrage. Voorzieningen waarvan de gebruiksbijdragen rekening houden met het inkomen, mogen geen financieel nadeel ondervinden als ze socio-economisch achtergestelde groepen opvangen of begeleiden. Alleen als de overheid de subsidies aan de voorzieningen evenredig vermindert met de geïnde gebruikersbijdrage is dat gegarandeerd. Het Rekenhof stelde vast dat de Vlaamse overheid maar bij een beperkt aantal soorten voorzieningen de subsidies verrekent en alleen summier kan motiveren waarom ze die verrekening al dan niet toepast.

De twee agentschappen die een verrekening toepassen, het VAPH en Kind en Gezin, doen dat correct, zij het wel dat het VAPH de validiteit van de onderliggende cijfergegevens minder kan garanderen. Ook verschilt de wijze waarop zij daarover rapporteren in hun jaarrekening. In de jaarrekening van Kind en Gezin vindt u de gebruikersbijdragen terug, waar u dat niet vindt bij het VAPH. Dat is dus niet uniform.

De regelgeving rond gebruikersbijdragen in de welzijnssector draagt nog onvoldoende bij tot maatschappelijk verantwoorde zorg. Daar zijn verschillende redenen voor. De verschillende regelgevingen slagen er niet altijd in voldoende te verduidelijken wat precies in de gebruikersbijdrage is inbegrepen. Bovendien kunnen de bijdragen onnodig verschillen tussen de voorzieningen. In 43 procent van de onderzochte gevallen houden ze geen rekening met de draagkracht van de gebruiker. Daarnaast bleek dat de Vlaamse overheid nauwelijks kan motiveren waarom ze al dan niet de subsidies verrekent met die gebruikersbijdragen.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin benadrukt in zijn reactie dat het beleidsdomein werk maakt van een begrippenkader, waarbij er wordt gestreefd naar het uniformiseren zowel van de bouwstenen, de definities als het gebruik van de begrippen. Verschillende beleidsinitiatieven uit het laatste stuk van de lopende legislatuur zullen rekening houden met de gebruikersbijdragen.

De conclusies en aanbevelingen van het verslag van het Rekenhof vindt u in extenso terug op de bladzijden 72 tot 76 van het verslag.

Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Heren van het Rekenhof, ik dank u voor uw bijzonder beknopte toelichting bij het toch wel uitvoerig verslag van het Rekenhof over de gebruikersbijdrage in de welzijnssector.

Wij hebben dit verslag ontvangen in augustus, tijdens het zomerreces. Aangezien het thema mij interesseert, heb ik het verslag meteen volledig doorgenomen.

Voorzitter, ik was misschien wat te ijverig om een interpellatieverzoek in te dienen. Ik weet – dat wil ik hier toch verduidelijken – dat verslagen van het Rekenhof altijd in de commissie worden besproken. Waarom heb ik dan toch de moeite gedaan om dat interpellatieverzoek in te dienen? Minister, ik was bijzonder ontgoocheld in uw reactie, in de reactie van de Vlaamse Regering. Ik kom daar straks nog op terug. Ik wilde daarover vragen stellen, niet over de inhoud van het verslag.

Het Rekenhof heeft de verschillende soorten welzijnsvoorzieningen in kaart gebracht, alsook de gebruikersbijdrage die ze vragen. Er komt heel duidelijk naar voren dat geen enkel welzijnsdomein over actuele en volledige gegevens beschikt van de geïnde gebruikersbijdragen of het aantal gebruikers. De regelgeving verschilt ook sterk wat wetgevend niveau, detaillering en actualisatie betreft.

De gebruikersbijdrage­regelgeving draagt onvoldoende bij tot maatschappelijk verantwoorde zorg. Er werden drie grote punten van kritiek geanalyseerd die in mijn vraag om uitleg beschreven staan. Het Rekenhof heeft ze ook al uitvoerig toegelicht. Het heeft dus weinig zin om die drie grote punten nogmaals voor te lezen. Ze zijn ook terug te vinden in het verslag en zijn daarnet hier ook toegelicht.

Het is echter onaanvaardbaar dat een overheid mensen in gelijke situaties ongelijk behandelt. Het Rekenhof merkt terecht op dat dit duidelijk niet strookt met de beginselen van goed bestuur.

De meeste voorzieningen staan zelf in voor de inning van de gebruikersbijdragen, op enkele uitzonderingen na. Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de Vlaamse overheid niet kan onderbouwen waarom ze alleen bij een aantal voorzieningen heeft gekozen voor centrale inning. Het Rekenhof stelt ook vast dat de Vlaamse overheid slechts summier of zelfs niet kan motiveren waarom ze al dan niet de subsidies verrekent met de gebruikersbijdragen.

Minister, zoals het gebruikelijk is bij alle rapporten van het Rekenhof, worden naar aanleiding van de vaststellingen van het Rekenhof een aantal duidelijke aanbevelingen gedaan die eerst aan de minister in kwestie worden bezorgd zodat hij daarop kan antwoorden. Minister, ik ben bijzonder ontgoocheld over de reactie van de Vlaamse Regering. In een reactie antwoordt u dat u en uw administratie “dankbaar” zijn – deze term hanteert u zelf in uw antwoord – met het rapport en dat u niet wist “dat het zo erg was”. U en de leiding­ge­vende ambtenaren van de onderzochte agentschappen hebben een gezamenlijk antwoord bezorgd aan het Rekenhof. Dit antwoord is zeer omstandig en gaat in op een aantal gedetailleerde punten, maar – en ik heb het in de vakantie gelezen – het is zeer algemeen en heel ontwijkend en vormt geen reactie op de duidelijke vaststellingen van het Rekenhof, op enkele punten na. Ook wordt in dit antwoord niet ingegaan op de aanbevelingen van het onderzoek die geformuleerd zijn vanuit de hoop dat er in de praktijk op het terrein iets verandert. Het zijn geen aanbevelingen die geformuleerd zijn door iemand van de oppositie, vandaar dat ik toch wel heel ontgoocheld ben.

Minister, wat is uw standpunt op de duidelijke vaststellingen en aanbevelingen van het Rekenhof? Waarom hebt u een algemeen en vrij ontwijkend antwoord gegeven en bent u niet punctueel ingegaan op de vaststellingen en vooral de aanbevelingen? Gaat u vooralsnog initiatieven nemen om toch gevolg te geven aan de duidelijke aanbevelingen? Ik durf te suggereren dat u er zeker werk van moet maken. Zal er worden gewerkt aan een onderbouwd gebruikersbijdrage- en verrekeningsbeleid? Welke maatregelen gaat u bij hoogdringendheid uitwerken om ervoor te zorgen dat gelijkwaardige situaties gelijk worden behandeld? Welke maatregelen gaat u deze legislatuur nog nemen om de gebruikersbijdrage rekening te laten houden met de draagkracht van de gebruiker om zo betaalbare zorg te realiseren?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, ik ga na de toelichting en de eerste vraag om uitleg niet mijn hele schriftelijke voorbereiding debiteren.

Het is wel zo dat we uit het rapport van het Rekenhof enkele belangrijke aspecten hebben onthouden. Tot op vandaag is er geen duidelijk zicht op de praktijk van gebruikersbijdragen. We zijn ons niet bewust van de grote verschillen die er op het terrein bestaan en van het feit dat er eigenlijk geen onderbouwing bestaat van de verschillen, die bovendien nog eens sociaal onverantwoord kunnen worden genoemd. Het Rekenhof stelt terecht dat een overheid mensen in gelijke situaties niet ongelijk mag behandelen.

Het Rekenhof vindt ook dat de toegankelijkheid voor de zwakke groepen vaak niet goed is geregeld. Dat heet dan het mattheuseffect, denk ik. Bijna de helft van de voorzieningen die bijdragen vragen, heeft geen sociale prijs voor de laagste inkomens. In een reactie aan het Rekenhof zegt u dat het beleidsdomein werk maakt van een begrippenkader, waarbij wordt gestreefd naar een uniformisering van zowel de definities als het gebruik ervan, alsook dat bij de uitwerking van verschillende beleidsinitiatieven in het laatste deel van de legislatuur rekening zal worden gehouden met de gebruikersbijdragen.

Vandaar, minister, stel ik u, niet geheel onvoorspelbaar, mijn volgende vragen. Hoe reageert u op het verslag van het Rekenhof? Hoe denkt u de gelijkheid inzake de gebruikersbijdrage daadwerkelijk te kunnen verbeteren? Welke concrete initiatieven zult u nog deze legislatuur nemen?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, minister, collega's, ik dank de mensen van het Rekenhof voor de toelichting. Geregeld krijgen wij een overzicht van de activiteiten van het Rekenhof. Toen ik het verslag van 2012 inkeek, viel mijn oog hierop. Ik heb toen het Rekenhof aangeschreven, met de vraag of wij het document zouden kunnen ontvangen. Toen was het nog niet helemaal klaar, maar inmiddels is dat wel het geval, en hebben wij het grondig kunnen bekijken.

Het verslag van het Rekenhof leert ons dat in de diverse sectoren van de welzijnssector een enorme diversiteit van gebruikersbijdragen bestaat, ook voor diensten die erg vergelijkbaar zijn. Het Rekenhof wijst erop dat in het overgrote deel van de gevallen deze verschillen niet kunnen worden gerechtvaardigd. Het wijst erop dat wordt gewerkt met een verschillende invullingen van begrippen zoals bijvoorbeeld de categorie 'inkomen', en dat de regelgeving voor de invulling van begrippen als inkomen ofwel ontbreekt, ofwel zeer vaag is. Sociale correcties bestaan soms, soms niet, en er bestaan verschillende technieken om die toe te passen. Omdat het vaak onduidelijk is waarvoor subsidies dienen, bestaat er een praktijk van supplementen, zelfs als dat volgens de regelgeving verboden is.

Misschien nog het meest stuitend: de Vlaamse overheid heeft geen zicht op de bijdragen die worden geïnd, laat staan dat zij zou weten in welke voorzieningen supplementen worden geïnd. Dat is een vaststelling die ik met de regelmaat van een klok maak, en ik heb daar in een schriftelijke vraag ook al op gewezen. Ik vind het echt heel erg hoe onze administratie omgaat met informatieve vragen. Men meldt ons dan dat men die informatie niet bijhoudt of dat men daar niks van afweet enzovoort. Hoe kan men een goed beleid voeren wanneer de administratie niet beschikt over de essentiële informatie?

In heel veel zorgvormen tenderen we naar het uitsplitsen van zorgkosten en hotelkosten. Ook hier is het dus van het grootste belang dat we duidelijk weten welke kosten worden gedekt door de overheidssubsidie en welke niet. Uiteindelijk is ook toegankelijkheid een belangrijk item. Betaalbaarheid kan maar worden gerealiseerd wanneer wij beschikken over duidelijke wetgeving, een gemotiveerde sociale correctie, maar ook een regelgeving die duidelijk is over de supplementen die men mag vragen. Ik weet dat in het VAPH een koepel heeft geprobeerd de discussie aan te snijden, maar dat dit debat door anderen is afgeblokt.

Het is dus toch wel een verslag dat de nodige aandacht verdient van dit parlement, maar ook van de minister en de verschillende betrokken agentschappen. Ik ben dus erg blij dat wij hier dit verslag bespreken. Het verslag komt ook op een goed ogenblik. De intersectorale

samenwerking in zowel de volwassenenwerking als de minderjarigenwerking noopt ons het debat niet meer uit te stellen. We moeten niet de illusie hebben te denken dat het werk dat moet gebeuren, een klus is die snel is te klaren. Het is ook niet noodzakelijk om in elke sector dezelfde gebruikersbijdrage te innen. Maar het is wel belangrijk dat we voor elke gebruikersbijdrage kunnen motiveren waarom die is wat zij is, en dat duidelijk is wat de overheid subsidieert en wat de cliëntbijdrage dekt.

Minister, wat is uw reactie op de geschetste knelpunten en de kritiek in het rapport van het Rekenhof? Zult u op korte termijn werkzaamheden opstarten om te komen tot evenwichtige, transparante bijdrageregelingen die gebruikmaken van identieke begrippen, gebaseerd op een aantal algemeen geldende principes?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, heren van het Rekenhof, ik dank u voor de toelichting. Ik wil het even hebben over de verrekening. In het verslag van het Rekenhof staat dat de verrekening gebeurt in een beperkt aantal voorzieningen – door het VAPH en Kind en Gezin. Gebeurt de verrekening in het VAPH alleen voor wettelijke bijdragen, of gebeurt die ook voor de supplementen? Misschien kunt u, minister, mij dat antwoord geven.

Is dat juist? Gebeurt die verrekening enkel op de wettelijke bijdragen?

Ik heb nog een opmerking. Wat in het verslag van het Rekenhof staat, wordt bevestigd door een antwoord op mijn schriftelijke vraag aan de minister in 2011, namelijk dat VAPH-voorzieningen niet verplicht zijn om supplementen boven op wettelijke bijdragen te melden aan het VAPH. Bijgevolg heeft het VAPH geen zicht op alle mogelijke supplementen die worden aangerekend en ook niet op de totale opbrengst van de supplementen zoals ook vermeld staat in het verslag van het Rekenhof.

Minister, bent u, in het licht van het voorgaande, van plan om binnen enige tijd de voorzieningen te verplichten om de supplementen boven op de wettelijke bijdrage wel te melden aan het VAPH, eventueel op jaarbasis? Dat zou ons toelaten om alles goed op te volgen en te monitoren.

Minister, uit ons werkbezoek aan het veld blijkt dat er inderdaad heel wat verschillende supplementen worden aangerekend. Er zijn ook een aantal voorzieningen die sinds zeer lange tijd supplementen aanrekenen en een aantal voorzieningen zijn er recent mee begonnen om hun begroting sluitend te kunnen maken. Het risico is dat de voorzieningen die al zeer lang die supplementen aanrekenen, in de problemen zullen komen omdat ze geen ruimte meer zullen hebben om nog supplementen te gaan vragen, terwijl de voorzieningen die pas zeer recent begonnen zijn met die supplementen te vragen om de begroting sluitend te maken, wel nog ruimte hebben. Hoe zwaar wegen de supplementen door in het financiële geheel van de instellingen die reeds lang supplementen aanrekenen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Voorzitter, ook ik wil op mijn beurt de mensen van het Rekenhof danken voor de bondige toelichting, en vooral ook voor het initiatief en het rapport. We hebben de conclusies gelezen. Ik denk dat iedereen hier rond de tafel kan zeggen dat het zorgwekkend is dat de gebruikersbijdragen zo divers zijn. Dat heeft natuurlijk zijn geschiedenis. Het oplossen zal ook wel een geschiedenis krijgen. De verschillen zijn waarschijnlijk historisch te verklaren door het beslissen op bepaalde momenten over het subsidiëren van initiatieven.

Minister, u geeft aan dat u bezig bent met het omschrijven van een aantal begrippenkaders. Dat is belangrijk. Men is ook bezig met een afstemming van een aantal sectoren. De integrale jeugdhulpverlening is daar een belangrijk voorbeeld van. Op het ogenblik dat bij de volgende staatshervorming een aantal bevoegdheden naar Vlaanderen komen, krijgen we opnieuw een

ogenblik waarop een aantal ingrepen gebeuren. Daarom denk ik dat de parlementsleden en u of de volgende minister, werk zullen moeten maken van een aantal principes. Met welke principes willen we dat de bijdragen in de welzijnssector aangerekend worden? Moet er een gratis dienstverlening zijn? Moet er rekening worden gehouden met de draagkracht van de gebruiker of juist niet? Zijn we het eens over een aantal principes? Welk tijdspad kunnen we dan gebruiken om een aanpassing te doen? Zoals de vorige spreker zei, heeft een aanpassing serieuze gevolgen, zowel voor de gebruiker als de voorzieningen. Het is belangrijk dat we een tijdspad hebben voor de harmonisering van de gebruikersbijdragen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het Rekenhof heeft inderdaad een onderzoek uitgevoerd naar de gebruikersbijdragen in de welzijnssector. Het departement en de betrokken agentschappen van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin hebben hieraan hun volle medewerking verleend. We hebben het ontwerprapport van dat onderzoek in juni van het Rekenhof ontvangen, met de vraag om een reactie. We hebben dit ontwerprapport samen met de leidend ambtenaren besproken op de maandelijkse beleidsraad. Algemene conclusie was dat het onderzoek een goed uitgewerkt overzicht bevat voor het beleidsdomein en dat dit rapport zeer relevante informatie en aanbevelingen omvat.

De belangrijkste aanbevelingen lijken me: een actueel blijvend overzicht van gebruikersbijdragen uitwerken alsook een overzicht van de kostprijs van verschillende welzijnsdiensten; bij elke soort voorziening duidelijk bepalen welke kosten de gebruikersbijdrage al dan niet dekt; de inkomens- en gezinsdefinities op elkaar afstemmen en de bijdrageregeling, waar mogelijk, rekening laten houden met de draagkracht; voor belangrijke gebruikersbijdragen rekening houden met de actuele situatie van de gebruiker; in een centrale inning voorzien van gebruikersbijdragen; in een uniforme boekhoudkundige verwerking van gebruikersbijdragen voorzien.

Er werden in de replieknota aan het Rekenhof enkele bedenkingen geformuleerd. Ik vind niet dat er ontwijkend geantwoord werd op het onderzoek en de vaststellingen. We vinden het onderzoek van het Rekenhof met betrekking tot de gebruikersbijdragen in de welzijns- en gezondheidssector een nuttig en bruikbaar instrument. Wij willen immers constructief aan de slag gaan met de resultaten en de aanbevelingen. We danken het Rekenhof daar dan ook uitdrukkelijk voor.

Een eerste algemene bedenking op het rapport is de vaststelling dat het onderzoek beperkt werd tot de welzijns- en gezondheidssector. Ook in andere sectoren van de Vlaamse overheid wordt er gewerkt met gebruikersbijdragen. Die zijn in het voorliggende rapport niet meegenomen. Het eventueel uitwerken van een gebruikersbijdrage- en verrekeningsbeleid zou het best gebeuren in een ruimere context dan enkel binnen de welzijns- en gezondheidssector. Het is belangrijk om te onderstrepen dat de wijze waarop de huidige gebruikersbijdragen worden bepaald, historisch gegroeid is, vanuit diverse decreten, die aldus ook een goedkeuring kenden van het parlement en besluiten van verschillende Vlaamse Regeringen in het verleden. Sommige regelingen bestaan al geruime tijd, andere zijn van recentere datum. Regelgeving werd lang sterk sectoraal ontwikkeld, waardoor de gebruikersbijdragen werden vastgelegd na overleg met de betrokken sector en op basis van de beschikbare budgettaire ruimte voor de sector, al dan niet rekening houdend met de sector en de draagkracht van de gebruikers. Sommige verschillen zijn ook gelinkt aan de specificiteit van de betrokken sector of dienstverlening.

Een harmoniseringsoefening, het wegwerken van niet-objectiveerbare verschillen en de gebruikersbijdragen, waar nodig, inkomensgerelateerd maken, is een belangrijke doelstelling, maar niet eenvoudig te realiseren. Een eerste stap daartoe is het afstemmen van het begrippenkader zodat met hetzelfde begrip, bijvoorbeeld 'inkomen', in elke regelgeving ook exact hetzelfde bedoeld wordt. Dit is thans helemaal niet het geval. Bovendien moeten we ook ruimer kijken dan enkel Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Inkomen bijvoorbeeld is

een parameter die ook in andere domeinen zoals de studietoelagen en de toegang tot sociale huisvesting, een rol speelt. Dat maakt dat je bij het bepalen van het begrip 'inkomen' en het vastleggen van plafonds, ook voorzichtig te werk moet gaan om geen gigantische inkomensvallen met repercussies naar armoede te creëren.

Overhaast de vastgestelde verschillen oplossen, kan mogelijk andere ongewenste neven-effecten genereren. Een wijziging van het inkomensbegrip kan bijvoorbeeld een meer- of minderuitgave voor de gebruiker betekenen. Overleg plegen met en draagvlak verwerven bij de betrokken sectoren is hierbij cruciaal. We moeten hier zorgzaam mee omgaan, en dat vergt nu eenmaal tijd.

We hebben deze legislatuur sterk ingezet op elektronische gegevensdeling en automatische rechtentoekenning. Het streven naar het werken met automatische gegevensstromen was voor ons een belangrijk aandachtspunt. Dat gebeurde voor de inkomensgerelateerde bijdrage zowel in de kinderopvang als in de thuiszorg. Deze laatste hervorming heeft om budgettaire redenen vertraging opgelopen, dat is u welbekend.

Binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt gewerkt aan een eenduidig begrippenkader, waarbij wordt gestreefd naar het uniformiseren van de bouwstenen, met name de definities. Ook voor de bijdrageregeling zullen we een eenvormig begrippenkader moeten creëren. Een langlopend onderzoeksproject, waartoe opdracht werd gegeven aan het Steunpunt WVG, brengt de financieringssystemen van de kinderopvang, de ouderenzorg en de zorg voor personen met een handicap in kaart. Dit zal belangrijke input leveren om verder werk te maken van de uitvoering van de aanbevelingen van het Rekenhof.

Het reduceren van de grote verscheidenheid kan voor ons echter geen doel op zich zijn. Aanpassing van de regelgeving willen we vooral doen als dit een meerwaarde betekent voor de gebruiker, maar ook indien we daardoor bij de overheid effectiever of efficiënter kunnen werken. Voor sommige vormen van het zorgaanbod kan het perfect verantwoord zijn om een andere regeling te hebben. Eerder dan een volledige uniformisering na te streven, moeten we kritisch kijken naar de verschilpunten en nagaan of zij objectief verantwoord zijn.

Ik geef een concreet voorbeeld. Er kan in bepaalde sectoren gekozen worden om de inkomensrelatering op een zeer verfijnde manier te realiseren en zo goed mogelijk rekening te houden met de reële draagkracht van het gezin. In andere sectoren kan er gekozen worden voor een meer grove benadering, waarbij er gewerkt wordt met grote inkomenscategorieën, zoals sinds kort het geval is voor de bijdrageregeling in de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) en reeds lang het geval is voor de bijdrage in de zorgverzekering. Dit verschil is volgens ons verantwoord omdat we ook oog moeten hebben voor de administratieve last en kostprijs van een verfijnde eigen bijdrageregeling. In de bijdrage zorgverzekering is bijvoorbeeld slechts een verschil tussen 25 euro voor de gewone rechthebbende en 10 euro voor de rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming (VT) of Omnio-statuut in de ziekteverzekering. Voor dit onderscheid kunnen we werken met een eenvoudige gegevensstroom vanuit de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid (KSZ) en surfen we mee op een inkomensonderzoek dat elders reeds is gebeurd. Dit model hebben we ook gehanteerd voor de eigen bijdrageregeling in de geestelijke gezondheidszorg. Sinds 1 mei 2013 zijn er in cgg's vaste tarieven voor consultaties bij een medewerker van een cgg. Dat is trouwens een regeling die het gevolg is van een aanbeveling van het Rekenhof in een ander onderzoek. De persoonlijke financiële bijdrage voor een consultatie bedraagt 11 euro voor een gesprek van maximum 1 uur. Die bijdrage is op haar beurt weer afgestemd op het remgeld dat voor vergelijkbare prestaties in de ziekteverzekering terugbetaalbaarheid geniet. Men heeft recht op een verminderd tarief van 4 euro indien men een verhoogde tegemoetkoming heeft via het Omnio- of VT-statuut of in budgetbegeleiding, budgetbeheer of schuldbemiddeling is bij een CAW of een OCMW. Gedetineerden, asielzoekers, mensen zonder een wettig verblijf, personen aan wie urgentiezorg moet worden verstrekt en personen in een behartenswaardige situatie moeten geen patiëntbijdrage betalen.

Als we in de kinderopvang of in de thuiszorg slechts rekening zouden houden met een onderscheid in deze categorieën, zou deze dienstverlening voor veel mensen niet betaalbaar zijn. Het gaat immers om langdurige en zeer intensieve vormen van ondersteuning, met heel wat uren op weekbasis. Hier zijn dus meer verfijnde mechanismes nodig. Het is wel belangrijk om daar tussen sectoren beter af te stemmen en de systemen voor het opvragen van inkomensgegevens die voor een sector worden toegepast, ook te kunnen gebruiken voor andere sectoren, ook al gaat het om een andere doelgroep.

Bij de hervormingen die plaatsvonden op het vlak van eigenbijdrageregeling in de huidige legislatuur is veel aandacht besteed aan de toegankelijkheid voor zwakke groepen. Zo is er een verlaagd tarief ingevoerd voor de cgg's. In de inkomensgerelateerde kinderopvang is er door het decreet een veralgemeende regeling ingevoerd voor het sociaal of verminderd tarief.

Met het ontwerp van decreet inzake persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap, dat reeds principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 juli 2013, is het onze intentie om een overgang plaats te laten vinden van een financiering van voorzieningen naar een persoonsvolgende financiering. Hierdoor komen heel wat punten van kritiek op de huidige eigenbijdragesystemen in die sector te vervallen. Mevrouw Stevens, ik begrijp dat we op dit moment geen verplichting hebben om de supplementen te melden aan onze administratie. We hebben er dus ook geen overzicht van wat betreft de voorzieningen in de sector personen met een handicap.

Over het ontwerp van decreet inzake persoonsgebonden financiering zullen we uiteraard in deze commissie nog uitvoerig debatteren. Er is dus heel wat evolutie in de eigenbijdragesystemen binnen het domein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het werk zal zeker moeten worden voortgezet in de komende jaren. Ik heb van mevrouw Claes begrepen dat dat werk zal zijn voor de volgende ministers. Dat is een belangrijke hint, van mijn eigen fractie dan nog wel. *(Gelach. Opmerkingen van mevrouw Sonja Claes)*

Er moet nog meer aandacht gaan naar het sectoroverschrijdend werken rond dit thema van eigen bijdragen. Het Steunpunt WVG heeft, zoals gezegd, de opdracht gekregen om de financiering van verschillende welzijnssectoren te onderzoeken.

In het kader van de zesde staatshervorming – daar treed ik mevrouw Claes bij – zal het thema van inkomensgerelateerdheid in het algemeen, en in het bijzonder voor de tegemoetkoming van hulp aan bejaarden en de sociale toeslagen in de kinderbijslag, een belangrijk thema zijn. Het rapport van het Rekenhof is ook hiervoor een leidraad.

Ik denk dat het antwoord aansluit bij uw eigen analyse. De verdienste van het rapport is dat het het probleem heel duidelijk heeft gesteld. Het vraagt heel wat beleidsreflectie om te weten op welke consistente manier je daarmee omgaat. Uit mijn antwoord hebt u vast begrepen dat het niet mogelijk is daar op een punctuele manier mee om te gaan als je niet eerst, zowel op het niveau van de definities van een aantal begrippen, als op het vlak van de algemene politieke ambities of inzichten, een aantal krijtlijnen kunt trekken die in een aantal situaties zelfs de dienstverlening geleverd binnen het beleidsdomein WVG, overschrijden.

Het rapport komt er – wat mij betreft – op een goed moment. In de aanloop naar een nieuw regeerakkoord en de inkanteling van nieuwe bevoegdheden heb je aan dit soort rapport een goed houvast om een aantal grote oriëntaties, gefundeerd op een grondige analyse, te kunnen maken.

Het komt erop aan te waken over de maximale afstemming van eventuele hervormingen op dit vlak, met het oog op rechtvaardigheid en efficiëntie, wat niet noodzakelijk moet neerkomen op een uniformisering.

Met onze beleidsraad zullen we, op basis van dit rapport van het Rekenhof en onze eigen reacties daarop, bekijken hoe we dat verder moeten aanpakken. Ik ga ervan uit dat we op basis daarvan aan de regering een aantal overwegingen kunnen formuleren zowel op het

niveau van de administratie als op het niveau van het algemene beleid. Wellicht kunnen we, met het oog op een volgend regeerakkoord, mee de basis vormen van een aantal hervormingen die zich hoe dan ook zullen opdringen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord. Het heeft mij echter niet veel wijzer gemaakt.

U sluit zich aan bij de algemene conclusies van het rapport. U zegt – de heren van het Rekenhof zullen dit appreciëren – dat het een goed uitgewerkt overzicht is van de gebruikersbijdragen, dat voor u en uw administratie nuttig en bruikbaar is. Het zijn goede aanbevelingen. U voegt er echter onmiddellijk aan toe dat het rapport zich beperkt tot de gezondheids- en welzijnssector en dat er ook in andere bevoegdheidsdomeinen gebruikersbijdragen zijn. Dat is juist. Het gaat hier echter over uw sector, de welzijnssector. Ik neem aan dat de dames en heren van het Rekenhof in de toekomst – misschien zijn ze er al mee bezig, maar dan is dat mij ontgaan – ook andere beleidsdomeinen onder de loep zullen nemen. Het gaat hier echter over de welzijnssector. U kunt zich dus niet verschuilen achter het argument dat er ook gebruikersbijdragen zijn in andere bevoegdheidsdomeinen.

U hebt wel gelijk dat het beleid ernaar moet streven ervoor te zorgen dat het begrip ‘inkomen’ altijd en overal op dezelfde wijze wordt geïnterpreteerd. Dat is een juiste vaststelling, maar ook dat is geen antwoord op de duidelijke en bijzonder interessante aanbevelingen van het Rekenhof.

U hebt aangekondigd dat er een langdurige onderzoeksopdracht is om alles in kaart te brengen door het Steunpunt WVG. Wanneer mogen we daar resultaten van verwachten? U verschuilt zich daar nu achter – althans, die indruk heb ik, u mag mij corrigeren – om te bekijken op welke wijze de duidelijke aanbevelingen van het Rekenhof in de praktijk zullen worden gebracht.

Minister, u verschuilt zich ook achter de zesde staatshervorming. U zegt dat het begrip inkomensgerelateerdheid zeker belangrijk zal worden – naar aanleiding van het groenboek zullen we hierover in de commissie van gedachten kunnen wisselen –, maar dat er weinig concrete initiatieven zullen worden genomen.

U zegt – de heren van het Rekenhof mogen tevreden zijn – dat het rapport op een goed moment komt, omdat er een nieuwe regering aankomt. Nu, minister, ik bevind mij nog niet in verkiezingsmodus. Ik ga ervan uit dat u zich daar ook nog niet in bevindt. Ik spreek nog niet over de nieuwe ministers. Die opmerking kwam niet van mij of mijn partij, maar van de uwe. Er is nog een volledig jaar voor de nieuwe verkiezingen. Een legislatuur bestaat uit vijf jaren. We moeten nog een volledig jaar – of liever, negen maanden, mevrouw Van der Borght – volwaardig en degelijk werken. Nu al zeggen dat de aanbevelingen van het Rekenhof werk zijn voor de volgende Vlaamse Regering, met of zonder u als minister en met of zonder uw partij als regeringsdeelnemende partij, vind ik toch wat snel. We kennen u als een ernstig minister die begaan is met de dossiers waarvoor hij bevoegd is. Ik had van u dan ook een veel degelijker antwoord verwacht.

Minister, we moeten niet wachten op een volgende Vlaamse Regering. We moeten ook niet wachten op hoe een volgende Vlaamse Regering de aangekondigde zesde staatshervorming zal invullen of op hoe en op welke wijze het begrip inkomensgerelateerd zal worden ingevuld. Minister, het gaat hier over een zeer belangrijke materie. Indien het niet belangrijk was, zou het Rekenhof niet de moeite hebben gedaan het dossier onder de loep te nemen en uitgebreid en nauwkeurig te onderzoeken. Ik roep u op: neem nu reeds initiatieven om invulling en uitwerking te geven aan de zeer belangrijke aanbevelingen van het Rekenhof.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ook ik dank u voor uw antwoord. In deze zaal en ook daarbuiten zal niemand er iets op tegen hebben dat u aan uw administratie of het Steunpunt VGW vraagt om een overzicht op te stellen van de verschillende systemen. Ik denk dat niemand er iets op tegen zal hebben dat we begrippen definiëren en een uniform begrippenkader opstellen. Dat gaat in op minstens twee van de grote conclusies die door het Rekenhof naar voren werden gebracht.

Op een ander vlak blijf ik wel wat op mijn honger zitten. U zegt dat we waar mogelijk rekening zullen houden met intrinsieke kenmerken van de persoon of zijn omgeving. Die ‘waar mogelijk’ is een conditionering die u inbouwt en die volgens mij niet ingaat op wat het Rekenhof stelt, met name dat je bij gelijke problematieken niet in die mate mensen anders kunt behandelen dan dat je dat vandaag doet. Ik heb dan ook vragen bij de conditionering die u daar inbouwt.

U zegt dat het historisch gegroeid is. Het feit dat wij hier nu zitten, is ook historisch gegroeid. Je kunt dat argument voor ongeveer alles gebruiken. Het is echter niet omdat iets historisch gegroeid is, dat je er vervolgens geen aanpassingen aan kunt doen. Het grootste deel van het werk dat we hier verrichten, bestaat erin dat we zaken die historisch gegroeid zijn, wijzigen. Ik vind het dus eerlijk gezegd geen argument.

U zegt dat het tijd vraagt om dat te doen. Ik behoor niet tot de mensen die zeer ongeduldig zijn, maar een aantal heel duidelijke vaststellingen maken er toch een dringende zaak van. Ook het Rekenhof heeft naar die concrete gevallen verwezen. Zo is er de leefloner met één kind die gebruik moet maken van het CAW en op maandbasis 1071 euro betaalt. Diezelfde persoon zou via de noodopvang van het centrum voor integrale gezinshulp 495 euro betalen. Dat is een verschil van meer dan 100 procent. Ik vraag mij echt af of we niet, in afwachting van het terechte, grondige werk – het definiëren van een begrippenkader en het opstellen van een overzicht – punctueel een aantal zaken kunnen behandelen en het laaghangend fruit – de meest schrijnende zaken – urgenter kunnen aanpakken. Ik denk dat we vertrokken zijn voor minstens een jaar, indien niet langer. We zullen met dezelfde toestanden blijven zitten. Het verschil tussen 1000 euro en 495 euro is dermate groot, dat we dat toch wel urgent zouden moeten aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik heb nog een paar bijkomende opmerkingen.

Het klopt dat het tijd vraagt. Het kan niet in een-twee-drie gebeuren. Ik heb in mijn uiteenzetting ook gezegd dat we dat niet verwachten. Het komt er wel op aan te starten. We moeten nu starten en niet wachten tot na 25 mei 2014. Het Rekenhof heeft zeven aanbevelingen geformuleerd. Daarvan kunnen er drie al vrij snel worden aangepakt. We moeten daar niet lang mee wachten. De tweede aanbeveling zegt heel duidelijk: “De Vlaamse Regering moet bij elke soort voorziening duidelijk bepalen welke kosten een gebruikersbijdrage al dan niet dekt.” Ik denk dat we de agentschappen vrij eenvoudig de opdracht zouden kunnen geven daar werk van te maken.

Een andere aanbeveling luidt als volgt: “Zeker voor de financieel belangrijke gebruikersbijdragen moet de Vlaamse Regering een geregelde herberekening op basis van de actuele situatie van de gebruiker verzekeren.” Toevallig gaat een vraag om uitleg van mijn hand wat verder op de agenda over hetzelfde onderwerp. U kunt die aanbeveling misschien in uw achterhoofd houden wanneer ik straks mijn vraag om uitleg stel.

In de laatste aanbeveling staat: “De boekhoudkundige verwerking van gebruikersbijdragen en de informatieverstrekking over gebruikersbijdragen in de rekeningen van de agentschappen van de Vlaamse Gemeenschap dienen op uniforme wijze te gebeuren.” Dat is een ICT-verhaal. Het kan toch niet dat je zoiets vandaag de dag nog moet beschouwen als een groot probleem, iets dat nog veel tijd vergt. De informatica staat vandaag toch ver genoeg om daar snel werk van te kunnen maken.

Op bladzijde 100 van het verslag staat de bijlage bij uw antwoord. De algemene bedenkingen daarin komen blijkbaar van de leden van de beleidsraad van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Daarin staat onder andere: “Het laatste stuk van deze legislatuur zullen nog een aantal beleidsinitiatieven ertoe leiden dat er wel degelijk rekening gehouden wordt met de gebruikersbijdragen. Hierbij wordt vooral gedacht aan: het decreet rond pleegzorg; het decreet rond kinderopvang; het decreet rond algemeen welzijnswerk; de aandacht voor de gebruikersbijdragen bij het initiatief rond de maximumfactuur en de thuiszorg.”

Minister, u hebt het daarnet zelf aangehaald: dat laatste punt staat voorlopig om budgettaire redenen on hold. Ik snap niet dat dan nu nog in een document als antwoord wordt meegegeven dat het een stuk van de oplossing zal zijn. Als we zien welke problemen we nu al aantreffen, heb ik de grootste twijfel over hoe er in het decreet Kinderopvang op een degelijke manier rekening zal worden gehouden met de gebruikersbijdrage. Heel wat voorzieningen kunnen vandaag nog altijd niet inkomensgerelateerd werken, wat toch een basisvoorwaarde is om te kunnen werken met goede gebruikersbijdragen. Ik stel me daar dus heel wat vragen bij. Ik vind het betreuenswaardig dat het hier staat opgesomd als zijnde een deel van de oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Voorzitter, minister, collega's, ik wil mijn betoog even verduidelijken.

Iets wat historisch is gegroeid, kan men inderdaad veranderen, maar men moet er heel voorzichtig mee zijn. Met het veranderen van financiële middelen van gebruikers en van voorzieningen, aanbieders van diensten, moet men heel voorzichtig zijn en men moet er ruim de tijd voor nemen zodat er overgangsmaatregelen kunnen worden genomen en zodat de richting die men wil uitgaan, ook duidelijk is. Ik heb de indruk dat dit niet altijd duidelijk is. Dat is het enige wat ik heb willen zeggen. Volgens mij heb je meer dan een jaar nodig om ook effectief resultaat op het terrein te zien. Meer heb ik niet willen zeggen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben het eens met veel van de bedenkingen en de replieken. Het is de bedoeling om ermee te starten. Het Rekenhof heeft vanuit zijn – bevoorrechte – invalshoek vooral gekeken naar de consistentie van het systeem. Het is een systeem dat historisch is gegroeid – soms zelfs met een parlementair initiatief – maar waar men soms terecht kritiek op kan hebben. Waarom wordt het in de ene situatie zo gefinancierd of aangerekend en in de andere op een andere manier? Los van de punctuele vragen is er de grote vraag naar wat de globale verantwoording is voor het feit dat het resultaat maatschappelijk verantwoorde zorg moet zijn. In die zin moeten we er natuurlijk mee beginnen maar het is, zoals mevrouw Claes zegt, een werk van lange adem. De bouwstenen die we nu al proberen te ontwikkelen, zijn de uniformiteit van de definities en een onderzoek – ik zal nagaan wanneer het wordt opgeleverd – naar de manier waarop bepaalde kosten worden gedekt door gebruikersbijdragen. Naarmate we meer en meer kijken naar de hulpverlening en de welzijnssector vanuit een soort van intersectorale benadering, moeten we de vraag stellen op welke manier men de verblijfskosten in de ene of de andere sector kan verrekenen en financieren. Dat onderzoek is niet gevraagd op het moment dat het verslag van het Rekenhof er was, maar al een hele tijd voordien, omdat we ook beseffen dat de consistentie moet worden onderzocht. Op het moment van de zesde staatshervorming zal de zaak zich zeer scherp voordoen, want dan zullen we bijvoorbeeld voor de residentiële ouderenzorg dezelfde oefening moeten maken omdat de financiering dan ook een Vlaamse bevoegdheid is.

We zullen met de beleidsraad nagaan wat er al geïnitieerd is en wat nog zou kunnen. Ik heb geen enkel probleem om aan de leidinggevende ambtenaren te vragen om een format te maken voor de uniforme boekhoudkundige verwerking van de gebruikersbijdragen. Er is iets voor te zeggen om het alvast administratief voor te bereiden. Het zou niet ernstig zijn om te denken dat ‘de grote manoeuvres’ en een globale visie op selectiviteit om de inkomensgerelateerdheid van de hele sector uit te werken – bijvoorbeeld ook de premie in de

zorgverzekering –, de komende maanden worden gerealiseerd. Het is zo complex en het vraagt ook een politieke besluitvorming met de coalitiepartners. Je kunt dat als vakminister niet op je eentje doen omdat de principes die je hanteert dezelfde moeten zijn als die die in andere vakgebieden worden gehanteerd. Het vraagt dus een globale reflectie.

Het rapport is interessant omdat het minstens de aanleiding moet zijn om het debat in zijn juiste scherpte en met objectieve analyses te voeren.

Mevrouw Van der Borgh, dat het invoeren van de inkomensgerelateerdheid in de gezinszorg en de maximumfactuur is uitgesteld, heeft niet belet dat we die oefening vrij grondig hebben gemaakt. Uniformiteit in de inkomensgerelateerdheid van bijdragen in gezinszorg heeft een budgettaire consequentie die niet gering is. Als je het budgetneutraal wilt houden, zal het voor sommige mensen heel wat kunnen betekenen. Je kunt dat niet zomaar doen, maar je moet duidelijk simuleren, plannen en een aantal evoluties budgettair kunnen inschatten. In de kinderopvang gaan we de inkomensgerelateerde bijdragen proberen te automatiseren. Op sommige vlakken zal er een serieuze vooruitgang zijn.

Ik pleit er zeker niet voor om obstinaat enorme uniformiteit in alle aanrekeningen van alle mogelijke diensten in de hulpverlening te organiseren. De ene hulpverlening heeft een andere aard dan de andere. Het is niet zo dat er een soort van eenheidsredenering moet zijn. Ook de inkomensbegrippen moeten niet altijd per se dezelfde zijn, maar ze moeten wel dezelfde bouwstenen bevatten. De definitie die men gebruikt, zal moeten worden opgebouwd vanuit dezelfde componenten, want anders is het voor informatisering en het aansluiten op gegevens van federale diensten die die gegevens moeten verstrekken, onmogelijk te organiseren. Er moeten afspraken zijn over de elementen die worden gebruikt om het begrip ‘inkomen’ te definiëren en dan nog kan worden aanvaard dat het begrip inkomen in de ene sector wat anders wordt gedefinieerd dan in de andere, maar je zult toch zulke bestanddelen moeten gebruiken dat men op basis van dezelfde beschikbare gegevens kan reconstrueren.

Mevrouw Dillen, ik begrijp u niet zo goed, maar het is natuurlijk evident dat het niet kan door alleen te kijken naar het beleidsdomein WVG. Er zijn nog een aantal sectoren die met net dezelfde begrippen bepalen of je rechten hebt op bepaalde tegemoetkomingen of bepaalde financieringen moet doen. Ik zeg niet dat we allen hetzelfde moeten gebruiken, maar het zou weinig efficiënt zijn om nu te denken dat we de hele backoffice gaan organiseren als een soort van eiland binnen de Vlaamse administratie. Er moeten afspraken worden gemaakt die ook door andere sectoren kunnen worden benut. Ook in Onderwijs en Huisvesting zijn er rechten en worden er eventueel vergoedingen betaald. Nogmaals, het is niet de bedoeling dat het allemaal hetzelfde is, maar het zou naïef zijn om te denken dat je je eigen gang kunt gaan zonder het in te bedden in een bredere organisatie, ook van ICT, die daarvoor noodzakelijk is.

Laat ons er dus mee beginnen. Er zijn een aantal bouwstenen die in opbouw zijn. Laat ons nagaan wat er nog kan gebeuren, maar de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat hét grote manoeuvre voor het hele WVG-domein een proces van geleidelijkheid zal zijn. Er zullen een aantal momenten zijn waarop een maatschappelijke discussie, maar ook een brede politieke discussie, zal moeten worden georganiseerd. Het beste moment is natuurlijk het moment waarop partijen een nieuw akkoord moeten maken over een regering. We moeten er dus voor zorgen dat op het moment dat de administraties hun bijdrage aan het nieuwe regeerakkoord leveren, ze voldoende materiaal kunnen aanleveren om de aanbevelingen van het Rekenhof op te volgen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik denk dat we het eens zijn dat we vanuit diverse invalshoeken nog heel lang kunnen doorgaan met dit debat.

Minister, ik moet u toch wel tegenspreken want het verschil in gebruikersbijdrage in de welzijnssector is geen nieuwe problematiek. Ik geef toe dat het het Vlaamse niveau overstijgt en dat het ook op het federale niveau zo is.

U pleit voor een proces van geleidelijkheid. Dat is allemaal goed en wel, maar er moet in die geleidelijkheid wel een bepaalde evolutie en schwingung komen, en die komen er niet. U pleit voor een brede maatschappelijke discussie – u hebt er onmiddellijk ook ‘een brede politieke discussie’ bij gezegd –, maar ik zeg dat de politieke wil aanwezig moet zijn om er iets aan te doen.

Minister, in het begin van de legislatuur van uw vierde voorganger, minister Vervotte, heb ik al de ongelijkheid van de gebruikersbijdrage in bepaalde sectoren van de welzijnssector aangeklaagd, waar bepaalde vormen van dienstverlening volledig kosteloos zijn, los van het inkomen van bepaalde personen en soortgelijke dienstverlening inkomensgerelateerd wordt aangerekend, wat voor sommige mensen heel zwaar om dragen is. Het is al minstens negen jaar geleden dat mevrouw Vervotte minister was – en ze heeft intussen al een mooie carrière opgebouwd. Intussen is er nog altijd niets gebeurd aan deze problematiek. Ik heb wel begrip voor het proces van geleidelijkheid en voor het feit dat het wikken en wegen is, zoals mevrouw Claes zegt, maar op een bepaald ogenblik moeten politici toch wel de moed hebben om initiatieven te nemen. En dat het sommige mensen misschien pijn zal doen, zal zo wel zijn, maar het moet in het algemeen belang gebeuren. Minister, u mag zich echt niet verschuilen achter de paraplu van de volgende Vlaamse Regering, van een volgend regeerakkoord, van een volgende minister van Welzijn. Zoals mevrouw Van der Borghet zegt, kunnen er op basis van de aanbevelingen nu toch al een aantal initiatieven worden genomen. Ik roep u op om hiervan werk te maken.

De voorzitter: De vragen om uitleg en de bespreking van het verslag van het Rekenhof zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verhoging van het risico op jongementie bij alcoholmisbruik - 2167 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, collega's, een Zweedse studie toonde een correlatie aan tussen jongementie en andere factoren zoals alcohol- en drugsmisbruik, antipsychotica slikken of een hoge bloeddruk hebben, een beroerte, genetische bepalingen, een depressie, lage cognitieve functies en ten slotte de gestalte. Ook gerenommeerde professoren, onder wie mevrouw Van Broeckhoven, gespecialiseerd in de materie, hechten veel belang aan de resultaten van dit onderzoek.

Minister, hebt u kennis van deze studie en zult u in Vlaanderen maatregelen nemen? Kunnen de bevindingen uit de Zweedse studie gebruikt worden om jongementie in Vlaanderen aan te pakken? Zal er naar aanleiding van deze studie in toekomstige preventiecampagnes rond bijvoorbeeld alcohol- en drugsmisbruik bij jongeren ook meer de nadruk worden gelegd op de gevaren op langere termijn zoals jongementie?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, het is natuurlijk een interessante vraag en een interessante studie. Er zijn al heel wat preventiecampagnes over alcohol, depressie enzovoort en er kunnen er altijd meer komen, bijvoorbeeld over antidepressiva, slaapmiddelen in voorzieningen en bij ouderen thuis. Het kan altijd meer en beter. Ik vrees dat we aan genetica en kleine gestalte weinig kunnen doen, als dat invloed zou hebben. De vraag is natuurlijk of al deze factoren elkaar beïnvloeden. Dat is een interessante vraag. Wij moeten blijven pleiten voor een gezonde levenswijze inzake voeding en beweging. Maar is het efficiënt om met veel campagnes mensen angst in te boezemen? Ik betwijfel dat. Wij weten dat roken gevaarlijk is, en wij weten dat vet en suiker met mate moeten worden

gegeten. Ik betwijfel evenwel of de resultaten van de campagnes zo denderend zijn. Wij pleiten vooral voor de ondersteuning van onderzoek. Ik betwijfel of een preventiecampagne waarin wij jongeren zeggen dat zij geen alcohol mogen gebruiken omdat alcohol jongdementie in de hand werkt, veel indruk zal maken.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, na de duidelijke vraag van mevrouw De Wachter was ik niet van plan te spreken. Maar uw betoog, mijnheer Gysbrechts, verwondert mij een beetje. U stelde geen vraag. Bijna wou ik u bedanken voor uw antwoord. Het leek wel of een minister in spe begon te antwoorden.

Alle gekheid op een stokje: ik denk dat u zich vergist, mijnheer Gysbrechts. Het is natuurlijk nooit goed om jongeren angst in te boezemen. Overigens kan men zich de vraag stellen of onze preventiecampagnes jongeren angst inboezemen. Ik denk dat u zich daarin vergist. Met de regelmaat van een klok verschijnen er studies over de relatie tussen alcohol- en drugsgebruik enerzijds, en dementie en kanker en andere ziektes anderzijds. U weet dat beter dan ik, minister.

Het staat in elk geval wel vast dat onze jongeren – en dan vooral onze jonge meisjes – te veel alcohol gebruiken, met alle negatieve gevolgen van dien. Mijnheer Gysbrechts, uw pleidooi om het wetenschappelijk onderzoek te steunen, is terecht. Niet alleen jongeren, maar de hele bevolking moet aandacht besteden aan de risico's. Dat is dan ook de reden waarom ik het belangrijk vind om aan dit thema wél aandacht te besteden, en ons niet te beperken tot de ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik ken de studie die werd gepubliceerd in het gereputeerde medische tijdschrift *Journal of the American Medical Association (JAMA)*. Het betreft een onderzoek waarbij 488.484 Zweedse jongemannen sedert het decennium 1969-1979 werden opgevolgd. Het vergt dus decennia om een bepaalde cohort te kunnen opvolgen om vast te kunnen stellen of bepaalde risicofactoren tijdens de late adolescentieperiode voor het 65e levensjaar aanleiding kunnen geven tot jongdementie. Het lijkt me, afgezien van de enorme kostprijs van dergelijk langlopende studie, weinig zinvol om de studie in Vlaanderen over te doen, aangezien er weinig redenen zijn om te veronderstellen dat de bevindingen anders zouden zijn.

Voor de aanpak van jongdementie in Vlaanderen wil ik ook graag verwijzen naar het Dementieplan 2010-2014, en naar mijn beleidsbrief. Het probleem is natuurlijk reëel. Harde cijfers zijn er niet, maar op basis van de extrapolatie van buitenlandse onderzoeksresultaten zijn er ongeveer 1800 personen met jongdementie in Vlaanderen. Jammer genoeg is de medische wetenschap nog niet in staat om deze aandoening te genezen. Dat betekent dat wij voorlopig moeten inzetten op twee zaken: het promoten van een gezonde levensstijl, omdat er duidelijke aanwijzingen zijn dat dit preventief kan werken, en het bevorderen van het sociaal contact voor mensen die lijden aan de ziekte. Ik wijs er ook op dat jongdementie ook gelieerd is aan bepaalde genetische mutaties, en daar is uiteraard geen preventief kruid tegen gewassen.

We weten al langer dat alcoholmisbruik op jonge leeftijd een serieus gezondheidsrisico inhoudt, op allerlei gebieden, en zowel op korte als op lange termijn. Jongdementie is in feite maar een van de vele mogelijke negatieve effecten die we kunnen toevoegen aan de lijst. Het uitstellen van de beginleeftijd van alcoholgebruik, het terugdringen van regelmatig gebruik op jonge leeftijd en de aanpak van 'binge drinking' zijn dan ook belangrijke prioriteiten. Dat is zo in ons eigen Vlaams actieplan tabak, alcohol en drugs, maar ook in het nieuw op te maken nationaal alcoholactieplan dat momenteel wordt opgemaakt door de Algemene Cel Drugsbeleid.

Wat het preventiebeleid betreft, zetten we in op een alcoholbeleid in alle settings waar jongeren leven – voornamelijk school en vrije tijd –, maar ook op de ondersteuning van ouders bij de opvoeding. Voorts zetten we ook in op vroegtijdige detectie en interventie, wanneer het gaat over jongeren met risicovol gedrag. Voor meer informatie over ons preventiebeleid inzake alcohol en drugs voor de doelgroep jongeren verwijs ik naar de website van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD). Ik betwijfel of het zin heeft om het preventiebeleid inzake alcohol specifiek te focussen op jongdementie. Het algemene uitgangspunt is wel dat de boodschap in de eerste plaats moet worden gericht op de promotie van een gezonder en gelukkiger leven, en niet op het voorkomen van een mogelijk ellenlange lijst van soms akelige ziektes. Zeker bij jongeren lijkt dat beter te werken.

Mevrouw Else de Wachter: Minister, ik dank u voor het antwoord. Het is belangrijk dat u even aangeeft welke maatregelen worden genomen inzake alcohol- en drugsmisbruik bij jongeren. Deze studie toont aan dat het misbruik enorme gevolgen op lange termijn kan hebben. Jongdementie neemt toe, en de impact ervan is voor de omgeving van de zieke enorm. Er moet dus aandacht aan worden besteed, al is het ook duidelijk dat het niet enkel over deze ziekte moet gaan. Maar de impact ervan is groot, onder meer op de gezondheidsuitgaven en op de totale maatschappelijke kosten. Dit aandachtspunt moet dus zeker in de beleidsprioriteiten inzake jongeren en verslavende producten aan bod blijven komen. Ten slotte wil ik u nogmaals danken voor het overzicht en het antwoord.

De heer Peter Gysbrechts: Uiteraard is dementie belangrijk. Wij zeggen helemaal niet dat dat niet het geval is. Dementie wordt een almaar groter probleem, gezien de vergrijzing. Dat kwam de afgelopen dagen trouwens geregeld aan bod. Een aantal van de bedenkingen van mevrouw Dillen zijn dan ook de onze. Minister, u stelt dat u wilt blijven inzetten op preventie om het alcoholmisbruik aan te pakken. Ik herhaal de maatregelen hier niet. Ik ben tevreden met uw antwoord, want ook u wilt niet specifiek focussen op jongdementie. Zoals u zijn wij van oordeel dat vooral een gezonde levenswijze moet worden gepromoot, en daarmee is alles aangeraakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Jans treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opstart van de voorstartregio Oost-Vlaanderen - 2248 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de voorstart Integrale Jeugdhulp Oost-Vlaanderen - 2273 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, geachte leden, om te beginnen wil ik stellen dat deze vraag werd ingediend op 11 september 2013 en door omstandigheden vandaag wordt gesteld. Ik zal mijn aanhef dus enigszins anders formuleren. Op 11 september waren de ICT-problemen immers zo ernstig dat men ervan uitging dat men echt niet op 16 september zou kunnen beginnen, toch niet op een goede, degelijke manier. Er zou ook gebruik worden gemaakt van noodprogramma's. Ondertussen heb ik echter vernomen dat men daar hard aan heeft gewerkt, om er dan toch voor te zorgen dat er kon worden gestart. Dat neemt echter niet weg dat dit echt op het laatste nippertje was en dat we tot op vandaag

merken dat er toch nog heel wat kinderziektes opduiken, en dat er nog heel wat ICT-problemen bestaan in dit kader.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot die ICT-problemen in de voorstartregio? Ondertussen is het toch al begin oktober. Men zal er dus toch al een beter zicht op hebben. Zijn die problemen volledig van de baan? Zo neen, wanneer wordt verwacht dat dit zal worden opgelost? Ik wou toen weten of die testfase in Oost-Vlaanderen zou moeten worden uitgesteld. Ik heb begrepen dat er ondertussen aan de problemen is gewerkt, maar dat ze nog niet volledig zijn opgelost. Hoe staat het nu met die testfase? Heeft dit veel vertraging opgelopen of niet? Hoe zullen de problemen leiden tot een goede doorstart van die opstart?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik sluit me aan bij mevrouw De Wachter, maar wil dit wat ruimer bekijken. Er zijn ICT-problemen, maar achter die problemen, achter elk A-document schuilt een persoon met een handicap, een jongere met een handicap of een kind uit de jongerenwelzijnssector. Er worden heel wat vragen gesteld over de afstand tussen de jongere en diens omgeving enerzijds en de hele ICT-procedure die daarboven staat anderzijds. Ondertussen krijgen de welzijnswerkers, de werkers op het terrein daar misschien stilaan enig zicht op, of kunnen ze daar al wat mee overweg, maar het is absoluut nog lang niet zo dat alle betrokkenen waarvoor we het uiteindelijk voor doen, die jongeren in problemen, daar vat op krijgen. Ze zien absoluut nog niet in hoe zij in heel dat systeem aan het woord kunnen komen, en wat hun rol is in heel dat systeem.

Minister, bovendien zijn er aan de ene kant de strikte ICT-problemen, met regeltjes en systeempjes die niet lopen, maar aan de andere kant is er sprake van een hoop vragen en keuzes die moeten worden gemaakt, keuzes die zeker niet waarde vrij kunnen worden genoemd. Het is nodig om een A-document op te maken om een aanvraag te doen voor hulpverlening achter die integrale toegangspoort. Dat document is verschrikkelijk administratief en ingewikkeld, en alleen maar door specialisten te lezen. Als men dat wil opmaken, dan moet men een gebruikerslogin bij eHealth aanmaken. Het schijnt dat die aanmaak niet altijd even goed verloopt. Zo hebben een aantal voorzieningen geen login in eHealth, wat het dus moeilijk maakt. Zo mogelijk nog meer inhoudelijk is de vraag wie een dergelijke login kan aanmaken om dat A-document in te kunnen dienen bij de toegangspoort. Een van de belangrijke vragen de voorbije veertien dagen was of de gebruikersorganisaties of de budgethoudersverenigingen die bijvoorbeeld een aanvraag voor een persoonlijke-assistentiebudget (PAB) willen indienen, ook een dergelijke login kunnen krijgen om die aanmaak te realiseren. Op die vraag kwam in het begin een zeer afwijzend antwoord.

Intussen heb ik ook de omzendbrief gelezen van het VAPH over de voorstart integrale jeugdhulp en zie ik dat het woord gebruikersorganisatie of budgethoudersvereniging daar zelfs niet in staat. Ik merk wel dat er zeer veel aandacht wordt besteed aan de multidisciplinaire teams, aan de wijze waarop zij, hoewel zij ook geen eHealthlogin hebben, die login kunnen krijgen en aan de wijze waarop zij worden opgeroepen en hun plaats krijgen binnen de introductie van dat A-document.

Ik heb daar een zeer onprettig gevoel bij, minister, omdat ik een déjà vu heb. Het is de zoveelste keer dat budgethoudersverenigingen en gebruikersorganisaties en PAB-houders of mensen die een PAB zouden willen aanvragen, een beetje naar achteren worden geschoven. Iedereen moet opnieuw via de platgetreden paden van de multidisciplinaire teams en van de traditionele voorzieningen.

Ik heb mijn vraag nogal cru gesteld in de geschreven versie van mijn vraag om uitleg. Is het de bedoeling om het PAB voor minderjarigen af te schaffen? Als ik alles op een rijtje zet, heb ik de indruk dat dit min of meer de bedoeling is. Ik heb de indruk dat u er in het kader van het nieuwe decreet Persoonsvolgende Financiering van uitgaat dat minderjarigen, tenzij grote

uitzonderingen, moeten worden opgevangen in hun natuurlijke omgeving en dat zij, indien nodig, op de handicapspecifieke jongerenvoorzieningen kunnen rekenen, maar dat een PAB binnen dat plaatje niet meer past. Als ik ongelijk heb, dan hoor ik het graag van u, minister. Maar dan wil ik u ook vragen hoe het komt dat budgethoudersverenigingen en gebruikersorganisaties absoluut niet worden opgenomen in dat proces van de inschaling via de zogenaamde A-documenten.

Een ander voorbeeld waaruit blijkt dat gebruikers – en in dit geval gaat het over minderjarigen – niet serieus worden genomen, is dat er in niets is voorzien voor de handtekening van ouders. Het gaat hier om integrale jeugdhulp. Dat betekent een samenkomst van jongerenwelzijn en kinderen en jongeren met een handicap. Dat veronderstelt altijd vrijwillige hulpverlening. Vrijwillige hulpverlening voor minderjarigen betekent dat ouders op zijn minst akkoord gaan met de voorgestelde hulpverlening. Ik vind het erg raar dat er in de A-documenten, die de introductie zijn voor de handicapspecifieke zorg – wat per definitie ingrijpende zorg is want het is achter de toegangspoort –, niet wordt voorzien in een handtekening van de ouders. Ik hoor dat schoorvoetend wordt gezegd dat dit opgenomen zou worden. In sommige gevallen wordt er geantwoord dat het zal worden geregeld en in andere gevallen dat daarin niet is voorzien.

De intersectorale prioriteitencommissie werd opgestart in het decreet Integrale Jeugdhulp als een kopie van de regionale prioriteitencommissie die bestaat in de sector voor personen met een handicap. Die intersectorale prioriteitencommissie zou voorlopig niet worden opgestart. Wat betreft de dringende dossiers voor minderjarigen met een handicap, zouden de regionale prioriteitencommissies verder de schaarste moeten verdelen. Ook de voorzieningen voor minderjarigen met een handicap blijven de grootste vragen hebben bij dit voorstel.

Op basis van al deze gegevens heb ik, net als mevrouw De Wachter, gevraagd of het geen zin had om te wachten met de voorstart tot er meer duidelijkheid was. Dat is niet gebeurd en men is ondertussen van start gegaan. Er blijven echter heel veel vragen met betrekking tot de positie van gebruikersorganisaties en het indienen van het A-document, met betrekking tot het ondertekenen van het A-document door ouders en met betrekking tot het voorlopig functioneren van de regionale prioriteitencommissies die voortaan documenten zullen doorverwezen krijgen via de integrale toegangspoort, het zogenaamde A-document.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, zorgen de ICT-problemen nog voor vertragingen binnen het project? Was de voorstart op zijn plaats na alles wat er is gebeurd? Hebt u al een eerste evaluatiemoment van het lopende project gepland?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de vorige sprekers. De datum van 16 september is ondertussen voorbij, en we zijn een maand verder. Is de voorstart effectief gebeurd of is die uitgesteld? In het decreet is opgenomen dat de intersectorale prioriteitencommissie zou worden opgericht, maar dit zou nu worden ondergebracht in de regionale prioriteitencommissies. Ik kan dat deels volgen voor kinderen met een handicap, maar wat met kinderen die geen handicap hebben en zich in de jeugdhulp bevinden? Voor mij is dat geen gelijke behandeling en dat kan niet. Wanneer zal de intersectorale prioriteitencommissie worden opgericht? De criteria voor prioritering zouden worden gewijzigd. Wanneer mogen we die verwachten?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dames en heren, de administratie, in concreto het Agentschap Jongerenwelzijn en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, heeft met bijzondere aandacht en heel wat inspanningen de voorstart inzake de transitie naar de nieuwe integrale jeugdhulpverlening in Oost-Vlaanderen sinds 16 september uitgerold. We hebben

dit van nabij opgevolgd. Een ingrijpende verandering inzake ICT-systemen gaat gepaard met de nodige spannende momenten en testfasen. Dit was net één, en ook de belangrijkste, reden om te werken met een voorstartregio.

Vooraleer in te gaan op een aantal operationele elementen, wijs ik erop dat we met het decreet Integrale Jeugdhulp, in het belang van de cliënten, zes sectoren laten samenwerken volgens gedeelde procedures en documenten. We maken hierbij gebruik van de mogelijkheden die ICT ons biedt om dit te faciliteren. We mogen hierbij – en dit is zeer belangrijk – deze inhoudelijke uitdaging en het doel niet uit het oog verliezen.

Wat de ingebruikname van de ICT-systemen en de afstemming van deze systemen op elkaar betreft, kan ik een aantal zaken melden. Zonder in de technische details te treden, gaat het meer bepaald om de volgende systemen: INSISTO wat betreft het elektronisch indienen van A-documenten om niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp aan te vragen, FAUNUS als een soort register van de indicatiestellingsverslagen om de matching van vraag en antwoord in de fase van de jeugdhulpregie mogelijk te maken, en INTERFAUNUS als beheersysteem voor de instroom van cliënten in voorzieningen.

Daarnaast moest ook het gebruikersbeheer van de hulpverleners en diensten geregeld worden via eHealth. De vermelde systemen zijn op datum van 16 september in productie genomen, maar het onderling communiceren van deze systemen kon pas vanaf dan worden uitgetest. Niet omdat de systemen niet eerder klaar waren, maar omdat de administratie de test op de concrete cliëntdossiers moest uitvoeren en daartoe pas mocht overgaan op 16 september. Vanaf die datum traden de afdekkende regelgeving en machtigingen in werking. Er werd natuurlijk eerder al een beperkte dry-run uitgetest met fictieve gegevens, maar er kon pas echt van start worden gegaan op 16 september.

Het was de bedoeling dat met de zogenaamde voorstart van integrale jeugdhulp in Oost-Vlaanderen alle betrokken systemen en programma's samen in gebruik werden genomen. Dit werd zo goed mogelijk voorbereid. Het spreekt vanzelf dat bij de ingebruikname de technici nog stootten op verbeterpunten of vaststelden dat dit niet overal even optimaal verliep. Uit de eerste analyse blijkt dat vooral de toegang tot de systemen in de eerste fase een aantal moeilijkheden opleverde. De redenen daarvoor zijn divers. Ze hebben vooral te maken met de noodzakelijke beveiliging van de informaticasystemen. Het vergt een reeks handelingen om het toegangsbeheer tot eHealth in orde te brengen. Bovendien moeten we er ons van bewust zijn dat het hier gaat om vrij verregaande operaties, die de nodige vertrouwdeheid bij alle actoren op het terrein vragen. Hierbij is het naar aanleiding van de eerste weken van de voorstart duidelijk dat we verder moeten inzetten op vorming, een bereikbare helpdesk en verder nagaan hoe we de elektronische gegevensdeling zo gebruiksvriendelijk mogelijk kunnen maken voor de medewerkers op het terrein.

Het heeft inderdaad enkele dagen geduurd vooraleer de systemen bruikbaar waren voor de personeelsleden van de toegangspoort en hun collega's van het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg en vooraleer de voorzieningen vlot toegang konden krijgen tot die systemen via eHealth. Begin vorige week was het overgrote deel van deze problemen opgelost en sinds maandag 23 september kunnen zo goed als alle jeugdhulpvoorzieningen inloggen op INSISTO en hun aanvraag doen. Al wie zijn toegangsbeheer tot eHealth en vervolgens tot INSISTO in orde heeft gebracht, kan een A-document indienen bij de toegangspoort en een motivatiedocument bij de gemandateerde voorzieningen.

We zijn inmiddels bijna drie weken geleden op het terrein gestart. We moeten echt wel herhalen dat de voorstart net in het leven is geroepen om technische problemen te detecteren en zo snel mogelijk op te lossen omdat het testen van de systemen buiten de realiteit niet tot de mogelijkheden behoorde. Het laat ons ook toe om de nodige lessen te trekken voor de opstart van de toegangspoort in de andere regio's vanaf 1 maart 2014. Een team van verschillende mensen staat de hele periode stand-by om alle problemen te capteren en zo snel mogelijk te verhelpen, en dit bijna de klok rond. Bovendien is het niet zo dat door de focus op

de ICT het nemen van beslissingen in concrete casussen onmogelijk zou zijn. Er is voorzien in een alternatief zodat jongeren, hun gezinnen of verwijzers geenszins het slachtoffer zijn van deze testfase. Dat alternatief bestaat uit een manuele, schriftelijke werkwijze via de mensen in de toegangspoort. Uit een stand van zaken, gisteren opgemaakt, blijkt dat van de 52 vragen tot indicatiestelling er 46 de weg van de ICT en slechts 6 de alternatieve weg volgden.

Dit zijn natuurlijk de cijfers, we moeten zeer alert blijven voor signalen uit het werkveld en het inzetten op gebruiksvriendelijkheid. Zoals gezegd, moeten we waar nodig vereenvoudiging inbouwen als dat kan, een intersectorale helpdesk met input door de verschillende administraties verder uitbouwen en vraaggericht voorzien in vorming aan de hulpverleners op het terrein. Aan de hand van permanente monitoring en rapportage moeten we van deze voorstart verder werk maken. Het uitstellen van deze testfase was dus geen optie, want dat zou afgelasten betekenen. We hebben, zoals u merkt, deze testfase namelijk broodnodig alvorens de integrale jeugdhulp verder in Vlaanderen en Brussel uit te rollen.

Indien budgethoudersverenigingen en gebruikersorganisaties A-documenten willen invullen voor de aanvraag van niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, kunnen zij een erkenning als jeugdhulpverlener aanvragen. Dat betekent dat zij onder dat statuut A-documenten kunnen invullen, dat zij hiervoor over de nodige informatie beschikken en dat zij ook een rol kunnen opnemen van contactpersoon-aanmelder bij de toegangspoort. Als daarbij de betrokkenheid van een multidisciplinair team (MDT) nodig is als het over handicapspecifieke zaken gaat, zullen ze dat MDT natuurlijk moeten inschakelen. Maar het wordt me bevestigd dat ze zich kunnen laten registreren als jeugdhulpverlener. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Daar moeten ze blijkbaar dat statuut voor vragen. Ik zal het nog eens laten uitleggen, maar het is wel mogelijk. Het is zelfs iets dat via de administratie kan verlopen, zegt men mij. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Zelfs dat wil ik af en toe relativeren, mevrouw Vogels. Ik kan alleen maar zeggen, en dat heb ikzelf niet geschreven: indien budgethoudersverenigingen en gebruikersorganisaties een A-document willen invullen voor de aanvraag van niet-rechtstreeks toegankelijke hulp, kunnen ze een erkenning als jeugdhulpverlener aanvragen. Dat betekent dat zij onder dat statuut A-documenten kunnen invullen, dat zij hiervoor over de nodige informatie beschikken en dat zij ook een rol kunnen opnemen van contactpersoon-aanmelder bij de toegangspoort. Ik zal dat nog eens uitdrukkelijk checken. Als ik het goed heb begrepen, moeten zij bij eHealth binnen geraken. Men zegt mij – de kabinetschef bevestigt het – dat deze formule mogelijk is.

Een aanmelding bij de toegangspoort in het kader van buitengerechtigde jeugdhulpverlening voorziet wel degelijk als voorwaarde in het akkoord van de ouders en van de minderjarige. Waarin niet voorzien is, is dat dit akkoord ook via een elektronische handtekening in het document wordt ingevoegd. Het is de contactpersoon-aanmelder die aanvinkt in het document of het akkoord van de minderjarige en van zijn ouders is verkregen. Zij kunnen hun akkoord kenbaar maken door een handtekening op een afdruk van het A-document dat door de contactpersoon-aanmelder wordt bewaard. U zegt dat er twijfel over is, maar ik bevestig dat we ondertussen de mogelijkheid onderzoeken om te voorzien in de elektronische handtekening van de cliënt van het A-document bij verzending. Er zal getracht worden om dat toe te voegen.

Ik merk dat men in het voorbereide antwoord niet concreet ingaat op de prioriteitencommissie. Ik zal het nog eens laten verifiëren, maar ik denk dat het inderdaad zo is dat men op dit ogenblik nog werkt met de bestaande prioriteitencommissie. Het is uiteraard de bedoeling dat dat een setting wordt die beantwoordt aan wat in de intersectorale jeugdzorg daarvoor is voorzien.

Mevrouw Stevens, ik begrijp uw vraag niet zo goed omdat alleen die vragen naar de prioriteitencommissie gaan waar er aanleiding is om te spreken van een handicapspecifieke ondersteuningsnood. De andere gaan niet via die weg.

Mevrouw Vogels, ik zal er u nooit van overtuigd krijgen – dat heb ik ondertussen wel begrepen – dat het natuurlijk de bedoeling is dat het PAB-systeem blijft bestaan en ook toegankelijk is voor minderjarigen. Waar zouden we de idee vandaan halen om te zeggen dat PAB's in de toekomst met een persoonsvolgend financieringssysteem niet meer zou kunnen? Het is integendeel de bedoeling – dat weet u heel goed – dat als men daarvoor in trap 2 in aanmerking komt, men een absoluut vrije keuze heeft tussen een cashbudget en een voucher. Als minderjarige kan men met zijn ouders of degene die verantwoordelijk is, de keuze zelf maken.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik dank u voor het antwoord. U hebt daarin duidelijk aangegeven dat het logisch is dat, wanneer je iets nieuws opstart, je altijd met kinderziekten te maken hebt. Het is natuurlijk wel belangrijk dat het werkbaar is. Voor 16 september was dat helemaal niet duidelijk. De zenuwachtigheid van de hele sector over hoe het nu verder zou verlopen, speelde ook wel mee. U geeft inderdaad aan dat er wel wat problemen zijn maar dat de voorstartperiode is kunnen opstarten en dat die loopt.

We ondervinden allemaal wel dat er nog heel wat vragen zijn in de hele sector, ook in Oost-Vlaanderen, over hoe het nu verder zal gaan. Het zijn concrete praktische vragen bij het gebruik.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. Er zijn ICT-problemen geweest, die grotendeels zijn opgevangen. Belangrijk is dat mensen heel concreet weten waar ze aan toe zijn en hoe ze bepaalde zaken moeten aanpakken. Vooral in Oost-Vlaanderen waar de voorstart begint, is dat essentieel. Er is ook gezegd dat de nodige vormingen zouden worden georganiseerd voor de betrokkenen. Hoever staat het daarmee? Lopen die vormingen op dit moment in Oost-Vlaanderen of zijn die al afgerond? Zal het in de andere provincies in het voorjaar gebeuren? Hoe moet ik dat juist in de praktijk zien?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, je zou kunnen zeggen dat het normaal is dat je in een voorstartperiode heel veel energie moet steken in ICT en in allerlei administratieve procedures. Maar uit de eerste reacties op het terrein van welzijnswerkers, hoor ik dat als dit definitief wordt, het eigenlijk helemaal niet meer hoeft. We worden steeds meer gereduceerd tot administratieve bedienden. Het komt er niet meer op aan om de juiste vraag te stellen in verband met vraagverduidelijking, het komt erop aan om het juiste hokje in te vullen op een zeer ingewikkeld formulier, waarbij je op den duur weet dat als je dat hokje invult, je misschien kans hebt dat de hulpverlening er komt of niet. Dan zijn we eigenlijk terug bij af. In plaats van de mensen hulp op maat te geven, zijn we mensen opnieuw in hokjes aan het duwen, niet meer in de hokjes van de grote erkenningscategorieën maar in de hokjes van de modules.

Minister, u weet dat ik geen groot voorstander ben van de integrale jeugdhulpverlening zoals die nu is uitgewerkt, maar ik heb de indruk dat met dit systeem de cliënt minder dan ooit vat krijgt op zijn eigen hulp, laat staan dat hij de regie zelf in handen houdt. Er moet zelfs worden gevochten voor een elektronische handtekening om een akkoord te kunnen geven van de ouders. Als dat er komt, is dat een kleine overwinning, maar zal het de grond van de zaak niet veranderen, dat namelijk heel de jeugdhulp hier wordt gereduceerd tot een ICT-proces. Het ICT-proces domineert hier. De administratieve procedure domineert op het terrein, waar het reëel nodig is dat een cliënt wordt voortgeholpen.

Ik ben blij dat u zegt dat gebruikersorganisaties binnenkort ook het A-formulier zullen kunnen indienen als ze het statuut van jeugdhulpverlener hebben. Het is allemaal heel ingewikkeld. Kunnen gebruikersorganisaties ooit het statuut van jeugdhulpverlener krijgen? Zij verlenen toch geen hulp? Het zijn gebruikersorganisaties. Ze steunen. Als dat kan, is het goed, maar een jeugdhulpverlener is volgens mij iemand die jeugdhulp organiseert en is geen gebruikersorganisatie. We moeten dat verder opzoeken.

U hebt nog niet geantwoord op de vraag van mevrouw Stevens. Men heeft aangekondigd dat de regionale prioriteitencommissies voorlopig zouden blijven bestaan. Vanuit het VAPH zouden er specifieke criteria worden gecommuniceerd voor minderjarige personen met een handicap over wat de prioritering moet zijn. Zijn die gegevens er al? Op welke basis zijn die samengesteld? Wat is prioritair en wat is 'prioritairder' dan prioritair?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De inhoud van die criteria moet ik bij de administratie opvragen. Die kan ik u helaas niet zo meegeven.

In alle eerlijkheid: er moeten zes sectoren op dezelfde procedure en administratieve flows komen. Dat is een mega-operatie. Voor de eerste keer wordt er gebruik gemaakt van ICT om dat grondig te doen zodat er zo weinig mogelijk administratieve overlast is en de mensen met hun corebusiness bezig kunnen zijn. Dat dat in het begin complex is, is bijna onvermijdelijk. Dat er gekozen werd voor het systeem eHealth, waarbij er toegang kan worden gegeven tot bepaalde basisfuncties die op eHealth beschikbaar zijn, is een keuze die enkel kan worden aangemoedigd. We gaan in Vlaanderen in de welzijnssector en de zorgsector toch niet allemaal nieuwe basisdiensten oprichten voor bijvoorbeeld bewijs van therapeutische relatie? We gebruiken daarvoor wat al beschikbaar is. Men moet daar dan inderdaad toegang toe hebben. Er zijn afspraken nodig over op welke manier we bepaalde actoren van het Vlaamse niveau die we niet kennen in het federale eHealth-verhaal de toelating kunnen geven bekend te raken met het systeem en daar toegang toe te krijgen.

Het is inherent aan het feit dat we nu eindelijk kiezen voor een systeem dat op dat vlak probeert de mogelijkheden die bestaan te integreren in de manier waarop de besluitvorming loopt. De ouders moeten niet bedelen om een toelating te mogen geven. Het decreet is heel duidelijk. De ouders worden gevraagd toelating te geven. Dat moet worden geattesteerd. Kun je dat technisch vertalen in het feit dat er een elektronische handtekening wordt gezet? Wordt dat onderzocht? Ja, maar ondertussen is het duidelijk dat de aanwezigheid van de toelating van de minderjarige en zijn ouders uiteraard ook inherent deel is van de manier waarop de vraag aan de toegangspoort wordt gesteld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een aantal uitspraken van de uittreidend administrateur-generaal van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) - 2257 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: In het tijdschrift Knack van 11 september 2013 deed de heer Laurent Bursens, sinds 1 september gewezen administrateur-generaal van het VAPH, een aantal opmerkelijke uitspraken.

Zo stelt hij: “De diagnose van de handicap – en een daaraan gekoppeld zorgvoorstel – wordt vandaag nagenoeg volledig overgelaten aan een tweehonderdtal multidisciplinaire teams (MDT) van centra voor leerlingenbegeleiding, revalidatiecentra, centra voor geestelijke gezondheidszorg, sociale diensten van ziekenfondsen enzovoort. De overheid heeft daar te weinig impact op.” Hij gaat verder: “We hebben een jaar lang alle dossiers van de multidisciplinaire teams in West-Vlaanderen opnieuw laten bekijken door een team met ook twee zorgexperts van de overheid. De diagnoses bleken gelijklopend te zijn, maar in elf procent van de gevallen werd een te zware en te dure zorg voorgesteld.”

Daarmee zegt de vroegere administrateur-generaal eigenlijk dat hij onvoldoende in staat was de door hem betoelaagde multidisciplinaire teams aan te sturen om te komen tot een correcte diagnose en een correct zorgvoorstel. Hij stelt dat ze in een op de tien dossiers systematisch te dure zorgvoorstellen hebben geformuleerd. De heer Bursens stelt in het interview ook dat de multidisciplinaire teams geen deskundige diagnoses kunnen stellen wat betreft ADHD en autisme.

Men kan zich de bedenking maken dat het betreurenswaardig is dat de heer Bursens pas met zijn uitspraken voor de dag komt wanneer hij op pensioen gaat, terwijl we elk jaar in deze commissie het VAPH ontvangen en horen. Ik vroeg mij meteen af waarom hij er de afgelopen zes jaar zelf ook niets aan heeft veranderd.

Over de financiering van de basistegemoetkoming voor alle personen met een handicap stelt de gewezen administrateur-generaal dat er bedragen circuleren die veel hoger liggen dan 100 miljoen euro en dat de financiering niet via het VAPH zal verlopen, maar via de Vlaamse zorgverzekering. Ook dat is – voor ons althans – nieuws, want tot op heden wisten we daarover eigenlijk niets meer dan de vage contouren die in uw conceptnota stonden.

Voor de rest valt het me ook op hoe de heer Bursens de neiging heeft een en ander te minimaliseren, in het bijzonder wat de problematiek van de wachtlijsten betreft. Zo stelt hij dat er in Vlaanderen geen individuele situaties zijn van een vitaal opvangtekort.

Collega's, ik denk dat ieder van ons de voorbije jaren vaak e-mails heeft gekregen van mensen die op de rand van de afgrond staan door een gebrek aan enig perspectief voor opvang of zorg op korte termijn. Die drama's spelen zich af binnen vele gezinnen. Op dat moment komen zulke uitspraken over als onverschillig en zelfs wereldvreemd.

Ook het stellen dat vanaf 2020 sowieso meer capaciteit gaat vrijkomen omdat personen met een handicap gaan sterven met x aantal per vijf jaar, vind ik toch vrij grof.

Minister, welk gevoel had u toen u dit interview las? U kunt zich nu niet wegsteken door te zeggen dat het uit zijn context is gerukt en dat men allerlei zaken op poten zou hebben gezet om toch maar iets te kunnen bewijzen. Het gaat hier wel degelijk over een interview. Ik veronderstel dat diegene die het interview heeft toegestaan de tekst heeft nagelezen. Welk gevoel had u bij het lezen van dit interview?

Bent u de mening toegedaan dat het fenomeen van te dure zorgvoorstellen in 11 procent van de dossiers in West-Vlaanderen te extrapoleren is naar heel Vlaanderen? Zult u uw beleid ten aanzien van de multidisciplinaire teams bijstellen?

Wat gebeurde er met de resultaten van de herevaluatie van de West-Vlaamse dossiers? Werden de zorgvoorstellen in deze concrete dossiers bijgestuurd? Uit welke personen was het team van twee zorgexperts van de overheid samengesteld?

Is er zicht op de financiering van de basistegemoetkoming die in uw conceptnota werd voorgesteld? Over welk bedrag gaat het? Kunt u nu eens uitsluitend geven: zal dit gebeuren via de Vlaamse zorgverzekering?

Deelt u ten slotte de mening van de gewezen administrateur-generaal dat er zich in Vlaanderen geen individuele situaties van een vitaal opvangtekort stellen?

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, toen ik het artikel las, had ik plaatsvervangende schaamte. Ik wou ook heel graag reageren en de minister ondervragen, maar ik vreesde dat dit weinig zin zou hebben omdat u die ambtenaar niet meer tot de orde kunt roepen omdat hij met pensioen is. Vandaar dat ik in Knack een reactie heb geschreven.

Ik wil me ook volledig aansluiten bij de reactie van mevrouw Van der Borgh. Ik vraag me af wie die personen zijn die oordeelden dat 11 procent te zware of te dure zorg vraagt. Wie zijn die personen? Op welke basis oordeelden ze? Aan de hand van welke criteria? Welke band hebben deze personen met bepaalde voorzieningen of met administraties? Met welke bril

hebben zij deze verschillende zorgvoorstellen onderzocht? Dat zou ik wel eens graag willen weten. Bovendien: hoe duur of hoe zwaar voor wie? Voor de administratie of voor de persoon met een handicap? Je kunt het vanuit verschillende perspectieven bekijken.

Het interesseert mij ook te weten welke multidisciplinaire teams deze te dure zorgvoorstellen deden. Hebben de betrokken MDT's banden met instellingen? Ik zou graag de achtergrond van deze MDT's kennen om te weten hoe ze naar het probleem keken.

Minister, ik wil graag benadrukken dat 11 procent betekent dat 89 procent van de MDT's wel goed werk leverde. Dat wil ik benadrukken tegenover de uitspraken van de heer Bursens, een ambtenaar, die zich zo negatief durft uit te laten. Hij zegt dat het glas halfvol of halfleeg is, maar ik denk dat 90 procent zeer goed werk levert.

Het geeft een raar en wrang gevoel om vast te stellen dat de heer Bursens dit zomaar en op die manier durft uit te spreken. Het is inderdaad duur en dat dient te worden aangepakt, maar hoe de heer Bursens het verwoordt... Hij was wel de grote baas van het VAPH, die daar verantwoordelijk voor was. Op het einde van zijn ambt gaat hij dan nog even klagen dat het niet goed werkt. Wel, dat vind ik heel goedkoop en zeer gemakkelijk.

Er zijn tweehonderd MDT's. Is dat te veel? Is dat te weinig? Ik herinner me nog een discussie over de expertisecentra voor diagnostiek die zouden worden opgericht. Zal dat een impact hebben op de kwaliteit van het werk van de MDT's? Die expertisecentra zouden worden opgericht om het aantal MDT's te verminderen en de kwaliteit van hun werk te verhogen. Minister, ik had graag uw reactie gekregen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, het gaat hier vandaag niet over een discussie over het al dan niet goed werken van de MDT's. Ik zou me graag aansluiten bij de vraag van mevrouw Van der Borgh.

Minister, ik heb het bewuste interview ook gelezen. Inderdaad, u kunt iemand die niet meer actief is als administrateur-generaal niet meer op het matje roepen voor uitspraken die hij doet. Ik vind het toch wel heel goedkoop van de heer Bursens om op het ogenblik dat hij stopt, een interview te geven in het aangehaalde tijdschrift waarin hij een aantal merkwaardige vaststellingen doet over problemen waarvoor hij gedurende jaren de verantwoordelijke is geweest om ze op te lossen. Naar aanleiding van de begrotingsbespreking kwam de heer Bursens naar deze commissie. Net als andere collega's in deze commissie, ben ik steeds aanwezig bij de begrotingsbespreking en luisteren wij aandachtig naar de administrateur-generaal die hier een toelichting komt geven en aan wie wij vragen kunnen stellen. Op geen enkel ogenblik, op geen enkel ogenblik, heeft de heer Bursens ook maar de moeite gedaan om iets op te merken van wat hij in een uitvoerig interview in Knack aanklaagt. Ik betreur dat bijzonder.

Ik betreur ook bijzonder – en mevrouw Van der Borgh heeft het ook al aangehaald – dat de verantwoordelijke van het VAPH de wachtlijsten minimaliseert. Gisteren nog maar hebben we opnieuw een mooi staaltje mogen aanhoren van de problemen met de wachtlijsten. Minister, u was ook te gast in Terzake, waar deze problematiek opnieuw aan bod is gekomen. Nu stellen dat het probleem eigenlijk toch wel niet zo erg is, vind ik een administrateur-generaal – ook al is hij met pensioen – absoluut onwaardig.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, collega's, ik deel jullie ergernis. Je moet maar durven: je op een bepaald moment ergeren aan mensen die te veel zorg vragen. Als ik administrateur-generaal was, zou ik me zorgen maken over mensen die te weinig zorg krijgen, want dat is het probleem. Als 11 procent van de mensen op een wachtlijst te veel zorg vraagt, dan kun je dat nog remediëren, maar als 89 procent de juiste zorg vraagt en die niet krijgt, dan is dat veel erger.

Ik wil de heer Bursens toch wel een klein beetje verdedigen. Ik deel de bezorgdheid van de heer Bursens over de multidisciplinaire teams. Het is een oud zeer, dat nog uit mijn tijd dateert. Iedereen die een klein beetje eerlijk is, weet dat tweehonderd MDT's te veel is. Sommige van die MDT's behandelen misschien vijf of zes dossiers per jaar, andere heel veel. Als je op een bepaald moment kwaliteitscriteria wilt invoeren en de MDT's wilt herstructureren en vraagt om een minimum aantal dossiers per jaar te behandelen, dan gaan de poppen aan het dansen. Het draait om verzuiling, een verzuild verhaal van vrije en officiële centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), van mutualiteiten van alle kleuren. Als je een bepaald criterium naar voren schuift, dan voelen de socialistische mutualiteiten zich geïsoleerd. Als je een ander criterium naar voren schuift, dan voelen de vrije CLB's zich geïsoleerd enzovoort, en dan gaan de poppen aan het dansen in het raadgevend comité van het VAPH. En een administrateur-generaal – hoe graag hij het ook zou willen – kan dan niet handelen als hij niet gesteund wordt door de minister.

Minister, de essentiële vraag is of u het eens bent met de heer Bursens dat er dringend iets moet gebeuren aan het aantal en de kwaliteit van sommige MDT's. Hebt u de moed om in te gaan tegen die verzuilde situaties? In de omzendbrief van het VAPH worden twee pagina's gewijd aan het klaarmaken van de MDT's om ook maar de A-formulieren te kunnen indienen. In plaats van gebruik te maken van de zogenaamde transitie naar de integrale toegangspoort om grote kuis te houden in de MDT's, merk ik dat het opnieuw wordt gecontinueerd. En in die zin heeft de heer Bursens gelijk. Moet hij het in de krant zeggen? Beschouw het als een erfenis: hij heeft eens aan de boom geschud aan het einde van zijn carrière.

Ik heb nog een derde vraag, maar de kans is klein dat u er een antwoord op hebt: wie is de opvolger van de heer Bursens? Wanneer gaat hij van start? Dat is immers dringend nodig.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Ik was eerst niet van plan om iets te zeggen. Ik ben het niet vaak helemaal eens met mevrouw Dillen, maar vandaag ben ik het helemaal met haar eens. Ik weet niet hoe lang de heer Bursens administrateur-generaal is geweest, maar toch minstens tien jaar. Dat is lang genoeg om veranderingen, als hij die wil, door te voeren, ook al is het niet altijd gemakkelijk. Als je tien jaar of langer administrateur-generaal bent geweest, dan werk je en doe je dat op het moment dat je werkt, ofwel zwijgt je als je met pensioen gaat.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik ben natuurlijk niet diegene die zich moet verantwoorden voor de uitspraken van de administrateur-generaal.

Wie is zijn opvolger? De eerste die dat mag vernemen en beslissen, zal de regering zijn. In die zin was de voorspelling van mevrouw Vogels over mijn antwoord zeer juist.

Vooreerst wil ik iets zeggen over het project en de bewering dat de voorstellen in 11 procent van de West-Vlaamse zorgdossiers te duur zijn. Vooraleer op details in te gaan, geef ik graag de context mee van het onderzoek over diagnose en indicatiestelling waarnaar, de heer Laurent Bursens verwees. Het onderzoek past in een beleid waarbij het VAPH erover waakt dat de toegang tot ondersteuning goed wordt beheerd. Om dat te realiseren, wordt gestreefd naar voortdurende kwaliteitsverbetering bij de ruim tweehonderd MDT's die door het VAPH worden erkend om aanvragen in te dienen voor personen met een handicap. Het enige doel is verzekeren dat personen met een handicap die zorg en ondersteuning nodig hebben, effectief toegang krijgen tot die zorg en/of de ondersteuning die ze nodig hebben.

Verder wil ik er toch op wijzen dat de heer Bursens ook tijdens zijn loopbaan bij het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap niet heeft nagelaten om de beleidsmakers te wijzen op de risico's van een onvoldoende afbakening van de doelgroep en op het belang van een goede diagnostiek en indicatiestelling. Bijvoorbeeld: in 2004 bezorgde hij de toenmalige minister

van Welzijn en de leden van de toenmalige Vlaamse Regering een door hem geschreven nota, met als titel ‘Kritische doorlichting Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap’. Daarin staan concrete aanbevelingen, onder meer over de inschrijvingsprocedure en de doelgroepafbakening.

De voorbije jaren heeft het VAPH reeds verschillende initiatieven genomen om de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de inschrijvingsprocedure te realiseren. Dit aspect zal echter voortdurende aandacht en bijsturing blijven vragen, op basis van de nieuwste inzichten in deze soms zeer complexe materie. Ik wil erop wijzen dat wij op dat vlak in deze legislatuur een paar belangrijke stappen hebben gezet. Zo werd het financieringssysteem van de MDT's gewijzigd, waardoor een incentive om te concentreren en een schaalvergroting te bewerkstelligen, werd ingebouwd. Dat is niet altijd op applaus op alle banken van de sector onthaald, maar dat systeem is dus wel operationeel.

Het VAPH erkent zijn MDT's en legt hun specifiek voor de VAPH-werking verschillende opdrachten op. Zo moeten de MDT's een volledig dossier inleveren, diagnoses verzamelen en oordelen of de diagnosestelling op een kwaliteitsvolle manier gebeurde. In de meerderheid van de gevallen zullen de diagnostische gegevens reeds beschikbaar en vergoed zijn, of dat gebeurt via andere kanalen, zoals het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) of het onderwijs. Wanneer de diagnostische gegevens nog niet beschikbaar zijn, gaat het vaak om medische gegevens. In die gevallen verwijst het MDT de aanvrager door naar een specialist – bijvoorbeeld voor een diagnose van multiple sclerose, wanneer die nog niet werd vastgesteld door een geneesheer-specialist – alvorens de aanvraag in te dienen.

Voorts verzamelen de MDT's ook alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de ondersteuningsvraag en formuleren zij op basis hiervan een voorstel van indicatiestelling. Een gemotiveerd voorstel van indicatiestelling bevat een beoordeling over het feit of de persoon een handicap heeft, een beoordeling over de noodzaak van de gevraagde ondersteuning en een motivering waarom de voorgestelde ondersteuning de meest aangewezen oplossing biedt voor de problemen die de persoon ondervindt ten gevolge van zijn beperkingen. De opdracht die de MDT's hebben op het vlak van diagnostiek, is dus fundamenteel verschillend van het effectief zelf stellen van een diagnose. Het zelf kunnen stellen van een diagnose is geen onderdeel van het takenpakket van een VAPH-MDT.

Waarom legt men aan de VAPH-MDT's niet op om zelf diagnoses te stellen, om zo de kwaliteit te kunnen waarborgen en bewaken? De grote meerderheid van de VAPH-MDT's zijn organisaties die in hun eigen werking nooit diagnosestelling hebben beoogd. De VAPH-sector buiten beschouwing gelaten, zijn de VAPH-MDT's, zoals de diensten maatschappelijk werk van mutualiteiten of de CLB's, niet bedoeld om diagnoses te stellen. Dat is niet hun taak en daartoe hebben zij ook niet de middelen. Om de MDT's desalniettemin voldoende te ondersteunen, organiseerde het VAPH de afgelopen jaren vormingen en stelde het handleidingen op. Recent nog zijn er classificerende diagnostische protocollen ontwikkeld. Deze protocollen moet men beschouwen als een leidraad om een goede inschatting te kunnen maken of een kwaliteitsvolle diagnosestelling tot stand is gekomen.

Daarnaast worden de VAPH-MDT's ook nog op andere manieren ondersteund. Zo zetelen zij onder meer in verschillende adviesorganen van het VAPH, wordt er systematisch bilateraal overlegd met de provinciale afdelingen – en dus met de VAPH-medewerkers waarmee zij rechtstreeks in contact komen – en zijn er geregeld overlegmomenten met de overkoepelende instantie van de VAPH-MDT's, dat is: het Verwijzersplatform. Er wordt voorts voortdurend voor en met de MDT's gewerkt aan een kwalitatieve dienstverlening, en ook dat proces wordt constant bijgewerkt. Er kan dus moeilijk worden gesteld dat de voorbije jaren niets zou zijn ondernomen. Het beleid ten aanzien van de MDT's blijft dus hetzelfde, met name samen blijven werken aan een zo goed mogelijke methode om de personen met een handicap optimaal te blijven ondersteunen.

Het project Diagnose en Indicatiestelling, dat bij de West-Vlaamse MDT's liep, past hierin. Of de cijfers voor West-Vlaanderen kunnen worden geëxtrapoleerd naar heel Vlaanderen en voor alle aanvragen, laat ik voorlopig in het midden. De cijfers voor West-Vlaanderen betreffen immers alleen de eerste aanvragen bij het VAPH, terwijl het overgrote deel van de vragen gaat over tweede of vervolgaanvragen. Het verschil in zorgvoorstellen handelt daarenboven niet over een al dan niet kwalitatieve diagnose, maar over de intensiteit van de voorgestelde zorg. Vanzelfsprekend is die voor elke persoon individueel verschillend en gaat het dus altijd om casuïstiek. Diagnose en Indicatiestelling West-Vlaanderen wordt uitvoerig besproken in het evaluatierapport. Dit rapport werd inmiddels gepresenteerd aan de adviesorganen van het VAPH en aan de deelnemende MDT's. Op basis van hun adviezen zal ik in de komende weken een beslissing nemen over het verdere verloop van de aanpak.

Wat concreet de simulatie voor West-Vlaanderen betreft: deze verliep autonoom van de bestaande aanvraagprocedure. Het is belangrijk om dat te benadrukken. De beslissingen die werden genomen in deze 'fictieve' beslissingsstroom, werden niet gecommuniceerd naar de aanvrager. De simulatie was een oefening om tot betere inzichten en een nog grotere effectiviteit te komen, en had als dusdanig geen enkele impact op het nu lopende circuit van 'zorgvoorstellen'. Het team van zorgexperts dat deelnam aan de simulatie bestond uit een arts, een psycholoog, een hulpmiddelendeskundige en een maatschappelijk assistent. De hulpmiddelendeskundige en de maatschappelijk assistent hadden voor hun deelname aan de simulatie al meer dan tien jaar ervaring in het VAPH opgedaan. De arts werd tijdelijk aangeworven, op basis van diens jarenlange ervaring in de sector van personen met een handicap. Hij was vroeger ook werkzaam als arts in een MDT. De psycholoog werd gedetacheerd uit het werkveld en is eveneens al jaren werkzaam in een MDT. Het team van 'zorgexperts' of 'D&I-team' zoals dit in de simulatie werd genoemd, was dus multidisciplinair samengesteld, waarbij alle leden beschikten over een zeer grondige kennis van de met het VAPH gerelateerde materie.

In het ontwerp van decreet inzake persoonsvolgende financiering is het voorstel aangaande het basisondersteuningsbudget meegenomen. In het ontwerp wordt de financiering ervan inderdaad gesitueerd in de zorgverzekering. Het gaat dus over de uitbetaling, en dat heb ik al enkele keren gezegd. De bepaling van het bedrag moet nog gebeuren, via uitvoeringsbesluiten bij het decreet. Dat kan uiteraard maar gebeuren nadat het ontwerp van decreet is goedgekeurd. Diverse bedragen – hoge en lage – werden reeds vanuit verschillende hoeken via de media de wereld ingestuurd. Daarom heeft het VAPH onlangs nog aan meer dan 27.500 personen met een handicap een folder over de tot hiertoe gekende krachtlijnen bezorgd. Daarin staat duidelijk dat er nog geen sprake is van concrete bedragen.

Ik hoef u niet te zeggen dat mediaberichten niet altijd een volledige en/of correcte weergave zijn van wat er werkelijk is gezegd. Want er zijn jammer genoeg nog steeds schrijnende situaties in Vlaanderen. Precies daarom heb ik tijdens mijn mandaat het veranderingsproces Perspectief 2020-projectplan ingezet, precies om de gehele situatie te verbeteren. Daarbij heb ik zonder meer op de volle medewerking van het VAPH en dus ook van de administrateur-generaal mogen rekenen. Die hebben loyaal meegewerkt aan de implementatie van alle projecten uit het Perspectief 2020-projectplan.

Concreet verwijs ik graag naar de samenwerking van mijn voorgangers en mezelf met het VAPH, en dat steeds in overleg met de belangrijkste actoren in het werkveld. Daarbij zijn de voorbije jaren verschillende aanpassingen aan het systeem van de zorgregie doorgevoerd, om ervoor te zorgen dat de meest dringende zorgvragen van personen met een handicap kunnen worden opgevangen. Vooreerst werd in 2008, dankzij het protocol, bepaald dat wie in onvoorziene omstandigheden plots in een acute situatie terechtkomt, tien weken ondersteuning krijgt. Jaarlijks doen meer dan tweehonderd personen een beroep op dit protocol. In 2011 werd het systeem van de zorgregie grondig aangepast. De regionale prioriteitencommissies werden geïnstalleerd en identificeren de meest dringende zorgvragen. Deze dringende zorgvragen krijgen dan bij prioriteit een opname. Indien noodzakelijk kunnen

zij ook een persoonsvolgend convenant krijgen: persoonsvolgende middelen waarmee voor hen ondersteuning kan worden georganiseerd.

Tevens wordt sinds 2011 bij de toekenning van persoonlijkeassistentiebudgetten de dringendheid van de vraag in rekening gebracht. Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat wij zo veel mogelijk vermijden dat het globale opvangtekort leidt tot zeer schrijnende en levensbedreigende situaties. Ik deel overigens uw algemeen oordeel over wat dat oproept bij diegenen die weten wat op het terrein de grote uitdagingen zijn. Ik durf te veronderstellen dat de heer Bursens dus heeft willen benadrukken dat men voor die individuele situaties niet altijd alleen maar in de richting van handicapspecifieke VAPH-ondersteuning kijkt, maar soms ook in een oplossing wil voorzien die komt van eerder algemene welzijnsdiensten of het sociaal netwerk.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Sta me toe te zeggen dat ik me niet kan inbeelden dat u na het lezen van dat artikel niet met de heer Bursens hebt getelefoneerd om hem te vragen waarom hij op die manier moest reageren en waarmee hij precies zit. Ik kan mij natuurlijk wel indenken dat u zich niet geroepen voelt om hier op die vraag te antwoorden. Toch is dit het goede ogenblik om te benadrukken dat wij goed moeten nadenken over wie de nieuwe administrateur-generaal van dit belangrijke agentschap moet worden. Het VAPH is erg belangrijk, ook in het licht van de uitrol van het Pact 2020 en het decreet.

Het lijkt mij aangewezen dat wij op die post op iemand kunnen rekenen die niet is vastgeroest in oude stramien. Wij hebben iemand nodig die voor een nieuwe wind kan zorgen. Wij hebben iemand nodig die er echt tegenaan gaat. U zegt dat hij in 2004 al een nota heeft geschreven. Dat zegt mij niets, misschien was ik toen nog geen volksvertegenwoordiger. In elk geval is het zo dat hij nadien die bekommernissen niet heeft herhaald. Ik vraag mij dus af of hij ooit aan u of uw kabinet de bekommernissen heeft overgemaakt die hij nu in het interview heeft verwoord. Is dat zo?

Ik wil ook stellen dat wij in deze commissie al meer dan één keer het probleem hebben aangekaart dat zich in het VAPH voordoet. Het verslag van de commissiebijeenkomst van 29 juni 2010 ligt hier voor mij. Dat is inmiddels drie jaar geleden. Ik stelde toen dat wij met het VAPH toch al het een en het ander hebben meegemaakt, en dat er nood is aan een ernstige reflectie over de werking van het VAPH. Er schort het een en het ander. Sta mij toe te stellen dat die bekommernissen bij mij terecht komen, en dan komen die ongetwijfeld ook bij uw kabinet en bij u terecht. De voorzieningen die uw vraaggestuurd beleid zullen uitvoeren stellen zich allemaal de vraag of het VAPH wel klaar is voor de omwenteling. Zij zijn er meer en meer van overtuigd dat dit niet het geval is.

Vandaag doet de gelegenheid zich voor om ervoor te zorgen dat het VAPH meegaat met uw beleid en begint te denken in functie van de mensen die zorg behoeven, en niet in functie van de administratie zelf.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik wist wel dat ik op die laatste vraag geen antwoord zou krijgen. Ik zal het waarschijnlijk in de krant moeten lezen, net zoals we hebben gelezen dat mevrouw Moykens de nieuwe secretaris-generaal wordt.

Wat de multidisciplinaire teams betreft, zegt u dat u volop bezig bent met de transitie. Hebt u ooit overwogen om die MDT's af te schaffen? Ik vraag me af of dit niet op een veel efficiëntere en goedkopere manier kan zonder al die MDT's te financieren en in stand te houden. Is dat ooit overwogen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Een afschaffing heb ik op mijn bureau nog niet zien passeren. We hebben een aantal wijzigingen aangebracht aan de financieringsmechanismen, waardoor

bepaalde evoluties worden gestimuleerd en andere worden ontmoedigd. De evolutie naar meer grotere gehelen wordt met dit systeem duidelijk gestimuleerd. Dat lijkt me een goede manier om in een sector een bepaalde dynamiek uit te lokken. Dat is geïmplementeerd.

Mevrouw Mieke Vogels: Het valt me op dat in de welzijnssector veel zaken worden opgericht, maar dat er nooit iets wordt afgeschaft. Dat maakt die sector zo ongelofelijk complex. Ik zou een aantal afkortingen kunnen noemen van de afgelopen vijf jaar. Zo zijn er de regionale prioriteitencommissies (RPC's), de diensten inclusieve ondersteuning (DIO's), die ergens zijn begonnen en daar zijn blijven hangen, de multifunctionele centra, die ergens zijn begonnen en daar zijn blijven hangen. Misschien moet men sommige zaken ook eens grondig durven te herdenken en af te schaffen.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Vogels, alles wat we doen met de multifunctionele centra, ook in de volwassensector van de gehandicapten, zijn stappen in de richting van meer deregulering.

Mevrouw Mieke Vogels: De DIO's waren dat ook.

Minister Jo Vandeuren: De DIO's vervangen ook een aantal bestaande erkenningen.

Mevrouw Mieke Vogels: Maar het wordt steeds ingewikkelder.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik wil nog een vraag stellen, minister. Ik neem aan dat die mensen worden geëvalueerd. Is het element dat de heer Bursens tijdens dat interview heeft aangekaart, ooit, tijdens een evaluatie- of functioneringsgesprek naar boven gekomen?

Minister Jo Vandeuren: Ik heb geciteerd uit documenten die hijzelf ooit heeft geproduceerd. Met alle leidend ambtenaren worden jaarplannen opgesteld. Er zijn externe beoordelingen. Dat verloopt allemaal zoals dat is voorgeschreven door de procedures van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitwerking van het decreet Kinderopvang - 2319 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitwerking van het decreet Kinderopvang - 3 (2013-2014)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ouderbijdragen in het kader van het nieuwe decreet Kinderopvang - 49 (2013-2014)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het systeem van de toekenning van opvangplaatsen in de kinderopvang - 60 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Op 28 maart 2012 keurde het Vlaams Parlement het decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters goed. Het decreet zal normaal gezien in werking treden op 1 april 2014. Dat is niet zo lang meer. Op de minister-

raad van 5 juli 2013 werden enkele uitvoeringsbesluiten principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het betreft de besluiten die de subsidieregeling, de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezins- en groepsopvang regelen.

De werkgeversfederaties Pluralistisch Platform Jeugdzorg (PPJ) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) gaven vorige maand in een gezamenlijk persbericht aan dat er nog zeer veel onduidelijkheid heerst over de gevolgen van de nieuwe regelgeving voor de sector. Beide organisaties stellen dat directe betrokkenheid van de volledige kinderopvangsector noodzakelijk is bij de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten.

– *Mevrouw Katrien Schryvers, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Met het decreet zal het onderscheid tussen zelfstandige en gesubsidieerde opvang verdwijnen. De werkgeversorganisaties geven echter aan dat een duidelijk groeipad in de zelfstandige sector nodig is om beide naar elkaar toe te laten groeien. Tot slot hopen de werkgevers dat in overgangsperiodes zal worden voorzien om de organisatoren de tijd te geven om zich aan te passen aan de nieuwe regels.

Minister, wat is de timing om alle uitvoeringsbesluiten rond te krijgen, gelet op de geplande inwerkingtreding van het decreet op 1 april 2014?

In hoeverre werden en worden de verschillende actoren in het kinderopvanglandschap betrokken bij de opmaak van de uitvoeringsbesluiten? Hoe kan gegarandeerd worden dat de regels gedragen worden door de sector die ze moet toepassen? Uit het aantal reacties blijkt dat zij daar tot nu toe veel te weinig of zelfs totaal niet bij betrokken zijn geweest.

Zult u in een overgangsperiode voorzien om de sector de kans te geven de nieuwe regels toe te passen?

In hoeveel bijkomende inkomensgerelateerde plaatsen (IKG) zult u in afwachting van de implementatie van het nieuwe decreet op 1 april 2014, nog voorzien? En zal de hierbij horende overheidssubsidie voor de zelfstandige opvang ten einde IKG-plaatsen mogelijk te maken, stelselmatig worden opgetrokken zodat het leefbaar blijft voor de zelfstandige ondernemers in de kinderopvang?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Er is al verwezen naar het nieuwe decreet Kinderopvang, waarbij de kinderopvang toch wel fundamenteel wordt gewijzigd. We hebben vastgesteld dat er binnen de sector nog veel onduidelijkheid heerst over de gevolgen van de nieuwe regelgeving. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de sector aan de alarmbel heeft getrokken.

De werkgeversfederatie, PPJ en UNIZO klagen aan dat er “binnen de gehele kinderopvang nog veel onzekerheid over de consequenties van de nieuwe regelgeving heerst. Bij het uitwerken van verdere uitvoeringsbesluiten die het nieuwe decreet concretiseren, is directe betrokkenheid van de sector in al zijn diversiteit noodzakelijk.”

De organisaties willen daarnaast dat in overgangsperiodes wordt voorzien zodat de organisatoren van kinderopvang de tijd krijgen om zich aan te passen aan de nieuwe regels.

Minister, wat is uw standpunt over dit duidelijke pleidooi vanuit de sector om betrokken te worden bij het uitwerken van verdere uitvoeringsbesluiten, vooraf en dus niet nadat de besluiten door de Vlaamse Regering zijn vastgesteld? Bent u daartoe bereid?

Wat is uw standpunt over het verzoek tot overgangsperiodes? Zult u daarin voorzien en zullen die voldoende lang zijn om de organisatoren van kinderopvang de gelegenheid te geven zich aan te passen aan de nieuwe regels?

Tegelijkertijd heeft de sector de vraag geformuleerd om de leefbaarheid van de zelfstandige ondernemers in de kinderopvang te bewaken zolang het beloofde groeipad niet is gerealiseerd. Zult u daartoe initiatieven nemen?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik wil me vooraf excuseren omdat ik onmiddellijk na het stellen van mijn vragen moet vertrekken. Ik moet om 18 uur in Aalst zijn.

Ik sluit aan bij de vragen van de vorige sprekers wanneer zij het hebben over het decreet zelf. Net vandaag is er op Belga een zeer uitgebreide tekst verschenen over dit nieuwe decreet. Vanuit de administratie werd zwaar geprobeerd om dit te minimaliseren. In dat bericht – en ik zal nu ook uw woorden gebruiken, minister – heeft de pers maar gebruikt wat ze graag gebruikt. Misschien hebben ze dus wel gezegd wat de kostprijs zal zijn om al die subsidies voor die plaatsen in de voorzieningen van trap 2 inkomensgerelateerd te maken, maar heeft Belga dat niet opgenomen. Volgens de berekeningen die Kind en Gezin zou hebben gemaakt, zou het om 81 miljoen euro gaan. Tot nu toe heeft de minister dit getal nog nooit bevestigd of met klem ontkend. We blijven wat in het duister tasten.

Wat me in dat bericht ook is opgevallen, is de expliciete stelling van de heer Winderickx dat het de intentie is met dit decreet de totale commercialisering af te blokken. Dit bekommert me enigszins. In het decreet is plots de verplichting verschenen dat vanaf achttien plaatsen een vennootschap met sociaal oogmerk moet worden opgericht. Ik vrees dat we plaatsen zullen verliezen in plaats van er bij te creëren.

Bovendien heeft de heer Winderickx verklaard dat de initiatiefnemers allemaal te veel van het decreet hebben verwacht. Ik wil toch even vermelden dat de hoge verwachtingen in eerste instantie door de minister en door de administratie zijn geschapen. Zij hebben verklaard dat alle problemen met dit decreet zouden worden opgelost. Er zou een gelijkshakeling met gelijke plichten en een gelijke financiering komen. Ik vind deze berichtgeving dan ook kort door de bocht.

Mijn eerste vraag om uitleg betreft de ouderbijdrage die in toepassing van het nieuw decreet zal worden gevraagd. Ik heb die vraag om uitleg ingediend omdat Kind en Gezin tijdens een van de informatiesessies over de toepassing van het decreet vanaf 1 april 2014 die momenteel volop worden gegeven, heeft gesteld dat de ouderbijdragen in de toekomst slechts eenmaal zullen worden vastgesteld. In het huidige systeem wordt de bijdrage jaarlijks berekend.

Dit impliceert dat mensen die bij de start van de opvang geen of beperkte inkomsten hebben, gedurende de hele duur van de opvang die initiële ouderbijdrage zullen blijven betalen. Dit zal ook het geval zijn indien ze nadien een goedbetaalde job vinden. Ik denk dan aan de concrete situatie van ouders met een baby die een beter betaalde job vinden of die nog maar net zijn afgestudeerd. Misschien werkt momenteel nog maar een van beide ouders, maar zullen ze later allebei werken. Het omgekeerde kan ook. Op het tijdstip waarop de opvang van start gaat, werken beide ouders. Nadien verliest een van beide partners zijn job. Hierdoor kan het inkomen uiteraard drastisch dalen. Ze zouden dan gedurende de hele opvangperiode van een kind een ouderbijdrage blijven betalen die is gebaseerd op een hoger inkomen dat ze niet langer ontvangen. Een dergelijk systeem lijkt me ten aanzien van de ouders moeilijk te rechtvaardigen. De situatie kan nog anders zijn. Hoewel twee koppels een identiek inkomen krijgen, betalen ze een totaal verschillende ouderbijdrage. Hun startsituatie was immers verschillend.

Wat zal er gebeuren met ouders die twee kinderen hebben? Wordt bij de start van de opvang van het tweede kind de code opnieuw berekend op basis van het inkomen dat de ouders op dat ogenblik ontvangen of zal nog steeds de bijdrage worden aangerekend die op het inkomen van de ouders bij de start van de opvang van het eerste kind is gebaseerd? Al die zaken moeten worden uitgeklaard en verdienen een duidelijk antwoord.

Als argumentatie voor de wijziging van het beleid merkt Kind en Gezin op dat de kostprijs van de jaarlijkse berekening van de ouderbijdrage niet in verhouding tot de opbrengsten staat. In het nieuwe decreet heeft de minister echter voorzien in een online berekening van de codes. De ouders moeten de gegevens trouwens zelf invoeren. Om misbruiken te voorkomen,

zou er ook een link met de FOD Financiën zijn. Gezien de automatisering van de berekening van de kindcodes lijkt de kostprijs van de herberekening me een zeer eigenaardig argument.

Lagere ouderbijdragen zijn te rechtvaardigen voor groepen die sociaal-economisch minder goed hebben. Het is echter logisch dat iemand die ten gevolge van een betere job een hoger inkomen krijgt ook een hogere bijdrage betaalt.

Tot slot wil ik opmerken dat deze beslissing me geen budgettaire nuloperatie lijkt.

Minister, kunt u bevestigen dat bij de uitvoering van het nieuwe decreet Kinderopvang de eerste kindcode die ouders krijgen, voor de hele duur van de opvang van het kind zal blijven gelden? Is wat Kind en Gezin tijdens informatiesessies aan de opvanginitiatieven meedeelt correct?

Is er een zicht op de kostprijs voor het berekenen van een kindcode zoals dat vandaag gebeurt, en in het scenario van de online berekening door ouders? Werd onderzocht wat de budgettaire gevolgen zijn van het blijvend hanteren van de eerste kindcode voor de hele opvangperiode van een welbepaald kind?

Minister, mijn andere vraag ging over het toekennen van de opvangplaatsen in de kinderopvang. Bij de verdeling van de middelen voor uitbreiding hanteert de Vlaamse Regering een aantal prioriteiten. Eerst en vooral gaan de middelen voor de erkende kinderopvangplaatsen naar steden en gemeenten waar het meeste bijkomend aanbod nodig is om 50 procent van de kinderen een plaats met inkomensgerelateerde ouderbijdragen te kunnen bieden. Daarbij geeft u nog een zeker gewicht aan de kansarmoede in deze steden en gemeenten, en uiteraard is er ook nog steeds de voorafname voor Antwerpen, Gent en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Bij de verdeling van de middelen voor zelfstandige kinderopvang met IKG wordt prioriteit gegeven aan de zorgregio's met een relatief onderaanbod aan plaatsen die een inkomensgerelateerde prijs aanrekenen.

We stellen vast dat er in bepaalde steden, namelijk Antwerpen en Genk, niet eens voor 30 op 100 kinderen in een opvangplaats is voorzien. Daarnaast leren we uit de communicatie van de stad Leuven dat, als een stad reeds 53 plaatsen per 100 kinderen heeft, dit niet betekent dat de stad geen tekorten zou kennen. Die signalen krijgen we ook van andere initiatiefnemers in steden en gemeenten met een jonge bevolking, die wanhopige ouders over de vloer krijgen, die bereid zijn om uit te breiden, maar geen IKG-gebonden plaatsen krijgen toegewezen.

De uitdaging bestaat er dus in om enerzijds voor steden en gemeenten die ondermaats presteren, een inhaalbeweging te organiseren, maar anderzijds ook inspanningen te doen voor steden en gemeenten met meer behoefte aan opvang omdat ze veel jongere inwoners tellen. Ik meen dus dat men de regels voor de toekenning van opvangplaatsen moet aanpassen.

Erkent u dat er een zware inhaalbeweging moet gebeuren voor grote steden die een grote achterstand kennen en die niet eens voor een derde van de kinderen tussen 0 en 3 jaar in voldoende opvang kunnen voorzien? Erkent u dat niet voor alle steden en gemeenten vijftig plaatsen voor honderd kinderen voldoende opvang is en dat gemeenten en steden met een jonge populatie die professioneel sterk actief is, nood hebben aan meer opvangplaatsen dan die vijftig op honderd? Bent u bereid om uw methodiek voor het verdelen van de kinderopvangplaatsen bij te sturen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, geachte leden, het is duidelijk dat we ook in deze sector voor een zeer grote operatie staan. Ik meen dat u allen zeer goed vertrouwd bent met het historisch tot stand gekomen landschap van de kinderopvang in Vlaanderen. Dat alles moet nu in een nieuw kader terecht komen. Bij deze operatie worden van heel veel mensen inspanningen gevraagd. We hebben ook al vastgesteld dat, hoewel Kind en Gezin daar toch wel heel wat tijd in investeert, het cruciaal is en blijft om juiste informatie door te geven en te communiceren. Er werd gezegd dat er nog veel vragen leven. Dat kunnen eigenlijk wel

beantwoorde vragen zijn, maar het is duidelijk dat er in de sector nog veel nood is aan begeleiding en ondersteuning, en daar wordt bij Kind en Gezin ook op ingezet. Men bekijkt er hoe dat wellicht ook nog kan worden geïntensiveerd naarmate het moment van de waarheid nadert.

Het klopt niet dat de mensen die van het implementeren van dat decreet op dit moment hun levenswerk maken, de zaak minimaliseren. Ik verwijs naar het interview dat blijkbaar via Belga is verschenen. Wel willen ze zeggen dat er natuurlijk rekening is gehouden met grote transitieperiodes en overgangsmaatregelen. Dat zal ik in mijn antwoord ook nog verduidelijken. We willen die sector immers natuurlijk de kans geven om zich geleidelijk in te schakelen in het nieuwe systeem. Mevrouw Dillen, u hebt verwezen naar, bijvoorbeeld, de reactie van het PPJ. Die reactie was er echter een van grote aanmoediging. Ze vinden dat een goede zaak. Uiteraard willen ze daar graag bij betrokken zijn, en dat zal nog middelen vergen in de toekomst, maar ten gronde was het veeleer een aanmoediging om door te gaan dan een signaal dat we daar nu maar mee moeten stoppen.

In juli heeft de regering inderdaad twee cruciale uitvoeringsbesluiten van het decreet Kinderopvang van baby's en peuters principieel goedgekeurd, met name het ontwerpbesluit houdende de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters en het ontwerpbesluit houdende de subsidies en de eraan gekoppelde voorwaarden voor de realisatie van specifieke dienstverlening door gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters.

Beide besluiten werden ter advisering overgemaakt aan de Raad van State. Het advies op het subsidiebesluit is binnen. We verwachten eerstdaags het advies met betrekking tot de vergunningsvoorwaarden. De adviestermijnen, die verlengd werden door de vakantie en door het feit dat de Raad van State druk bezet was door de advisering van de federale wetsvoorstellen rond de staatshervorming, verstreken op 5 oktober. Als beide adviezen in ons bezit zijn, zullen we alles in het werk stellen om die zo snel en doordacht mogelijk te verwerken. Dan volgt de agendering op de Vlaamse Regering en de beslissing. Het is onze intentie om dit de volgende weken af te werken en aan te sturen op een definitieve beslissing van de Vlaamse Regering. Er wordt ook naarstig werk gemaakt van de andere uitvoeringsbesluiten zodat dat het decreet in werking kan treden op 1 april eerstkomende.

De sector is via het raadgevend comité van Kind en Gezin altijd van dichtbij betrokken geweest bij de ontwikkeling van de uitvoeringsbesluiten en ook bij alle voorafgaande fasen, van conceptnota tot decreet. Ook nu de ontwerpbesluiten principieel zijn goedgekeurd, blijven we in permanent overleg met de vertegenwoordigers van de sector, en zeker ook de vertegenwoordigers van de zelfstandige kinderopvang, om te zien hoe we vorm kunnen geven aan deze belangrijke transitie en een correcte communicatie hierover kunnen waarborgen.

De gehele uitvoering van het decreet is gevat in een lange en brede transitieperiode. We delen de bekommernis van alle actoren om te temporiseren en kunnen uiteraard niet verwachten dat elke opvang op korte tijd aan alle aspecten van de nieuwe regelgeving zal kunnen voldoen. De ontwerpen van uitvoeringsbesluiten bevatten dan ook een hele reeks aan overgangsmaatregelen en ook afwijkingsmogelijkheden voor bestaande kinderopvang. Op de website van Kind en Gezin zijn niet enkel de ontwerpen consulteerbaar, er staat ook een ruime toelichting en een overzicht van alle overgangsmaatregelen waarin wordt voorzien.

In het ontwerp van subsidiebesluit zitten ook overgangsmaatregelen die bepaalde subsidievoorwaarden die een bijkomende kostprijs kunnen vergen, enkel opleggen aan grotere opvangorganisaties, en dat pas nadat het subsidieniveau voldoet om die effectief in de praktijk te realiseren.

Ik moet ook duidelijk maken dat de leefbaarheid van de zelfstandige kinderopvang een vraagstuk is dat wij moeten beantwoorden, maar dat ook zonder decreet op de tafel gelegen zou hebben. Bovendien weten we dat, als we het hebben over zelfstandige kinderopvang, dit

over een heterogene groep gaat. Het kan gaan over een individuele zelfstandige onthaalouder, een bvba die met werknemers werkt en actief is in de groepsopvang, samenwerkende zelfstandigen in een feitelijke vereniging, een vzw enzovoort. Hierbinnen en ook in het gehele landschap van de kinderopvang, vormen de zelfstandige onthaalouders de kleinste groep. Op 1 september 2013 waren er 851 zelfstandige onthaalouders voor een capaciteit van 5.459 plaatsen, waarvan 12 zelfstandige onthaalouders met 79 plaatsen, die inkomensgerelateerd werken, en dit op een totale capaciteit aan kinderopvang van ongeveer 94.600 plaatsen. Die worden in de toekomst gegroepeerd onder de noemer gezinsopvang.

De beslissing van de sociale partners om alle vormen van kinderopvang op te nemen in paritair comité 331 is op zijn manier ook bepalend geweest voor wat ons staat te doen met betrekking tot de financiering van IKG-voorzieningen die actief zijn op het terrein van groepsopvang en die met werknemers werken. Dit betreft zowel de hoogte van het subsidiebedrag als de mogelijkheid tot instappen in het IKG-systeem. Ik ga daar straks verder op in.

U weet dat we vandaag in budgettaire moeilijke tijden leven en dat bijkomend budget vrijmaken op de begroting geen evidentie is. Ondanks dit gegeven besliste de regering om ook in 2014 verder te investeren in kinderopvang. In het totaal wordt er 9 miljoen euro vrijgemaakt voor kinderopvang. Concreet zal er 2 miljoen euro in het kader van het VIA4-akkoord worden ingezet voor uitbreiding van de erkende en gesubsidieerde sector met ongeveer 200 plaatsen. Daarnaast zullen 1055 bestaande kinderopvangplaatsen uit de zelfstandige sector de kans krijgen om in te stappen in het IKG-systeem, dit voor een bedrag van ruim 4,5 miljoen euro, en zal er nog een uitbreiding komen van het aantal IKG-plaatsen met 478 capaciteitsenheden a rato van bijna 2,5 miljoen euro. En dit alles wetende dat er tussen 2009 en 2013 reeds ongeveer 100 miljoen euro extra aan middelen vrijkwam voor de kinderopvang.

Ten aanzien van de leefbaarheid van de voorzieningen, is de overgang naar het decreet zo bepaald dat de opvangvoorzieningen minstens hun huidige subsidieniveau kunnen behouden. Zoals reeds aangegeven, stelt de leefbaarheidsproblematiek zich vandaag het scherpst bij zelfstandige kinderopvangvoorzieningen die werknemers in dienst hebben. Hierbij wensen we er toch nog eens op te wijzen – hiermee vallen we in herhaling – dat het feit dat we gevat zijn door de cao's van het paritair comité natuurlijk ook zijn consequenties heeft. Ik herinner u aan antwoorden die ik in de plenaire vergadering heb moeten geven op vragen toen bleek dat voor sommige initiatieven de verlaagde socialebijdrageregeling niet meer van toepassing was, een maatregel die voor de niet-gesubsidieerde sector gold. Maar doordat men onder een nieuw paritair comité was terechtgekomen, kon men ook geen beroep meer doen op deze maatregelen. Er zijn een aantal dingen die we in de loop der jaren hebben moeten overwinnen en die voor een aantal initiatiefnemers heel moeilijke uitdagingen zijn geweest en nog steeds zijn. Daar moeten we ons goed van bewust zijn.

Het probleem van de leefbaarheid is wat ons betreft in grote mate ook veroorzaakt door het feit dat we in de sector van de kinderopvang met het uitbetalen van lonen worden geconfronteerd en dat bijvoorbeeld de RSZ-vermindering (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) van lage lonen is weggevallen en men onderhevig werd aan de Sociale Maribelbijdrage zonder dat men daar onmiddellijk van kon profiteren en dergelijke zaken meer. Maar – dat is een compliment aan de sociale partners – er is na enige tijd een bijzondere cao gekomen. Deze cao is cruciaal en dit juist omwille van de leefbaarheid van de zelfstandige sector. De bijzondere cao maakt het mogelijk om een lager barema te betalen aan de werknemers. Was deze cao er niet geweest, wat initieel ook het geval was en wat voor heel wat financiële problemen heeft gezorgd in zelfstandige opvangvoorzieningen, dan zaten we wellicht in een nog meer precaire toestand.

Vandaar ook onze beslissing om in 2013 3,1 miljoen euro te investeren in het optrekken van het IKG-bedrag om het gewaarborgd minimumloon te kunnen uitbetalen. Bovendien weten we dat kinderopvang geld kost en dat wanneer men groepsopvang wil organiseren met initiatiefnemers die dit op een goede manier willen organiseren en met medewerkers met de

nodige competenties, dat men uiteraard marktconforme lonen zal moeten betalen. Organisatoren zullen zich, als men met inkomensgerelateerd wil werken, op de overheid beroepen om daarvoor de nodige financiering te verkrijgen.

Dit alles heeft te maken met de waardering van ondernemers en hun medewerkers, mensen die dag in, dag uit voor duizenden kinderen in Vlaanderen zorgen. We moeten blijven benadrukken dat je daarnaast de belangrijke capaciteit hebt die door de erkende en gesubsidieerde sector die nu ook in de groepsopvang zal terechtkomen, wordt verzorgd en waarvoor we zoals gezegd in 2014 in ViA-middelen zullen voorzien voor kwaliteit en uitbreiding omdat de sector voor grote financiële inspanningen staat en de zaken rond moet krijgen. Dat is wat ons betreft een zorg die we willen helpen invullen met het uitvoeren van het gemaakte akkoord.

Als we dit niet op deze manier aanpakken, dan kunnen we onze ambitie om te zorgen voor een geleidelijke eenmaking van alle sectoren maar ook voor een goede levensvatbaarheid voor de sector niet invullen. Wat mij betreft, is dat naast het uitbreiden van de capaciteit en de kwaliteitsbewaking, een cruciale ambitie die we met dat decreet moeten realiseren. Maar ik zeg het nog maar eens omdat ik er af en toe op word aangesproken: die verloningskwestie staat los van het decreet as such, maar het zal hoe dan ook volgende jaren het debat voeden.

Mogen we er bovendien op wijzen, dat door de nieuwe subsidietechniek die zal worden gehanteerd vanaf de inwerkingtreding van het decreet, de meeste zelfstandige kinderdagverblijven met IKG erop vooruitgaan door een stabielere subsidietechniek.

De informatie van Kind en Gezin op de infosessies werd duidelijk onder voorbehoud van wijzigingen gegeven. Dat is van in het begin en herhaaldelijk gezegd en staat expliciet vermeld op de website van Kind en Gezin. De finale beslissingen ter zake zijn nog te nemen door de Vlaamse Regering. Maar het leek ons van groot belang om reeds ten aanzien van de sector een aantal zaken te verduidelijken.

Deze informatieverspreiding kwam er ook op vraag van de sector. Het is inderdaad zo dat we plannen, onder meer in functie van administratieve vereenvoudiging, om de effectieve bijdrageberekening voor een kind eenmaal te laten doen, namelijk bij het begin van de opvang. De jaarlijkse herberekening valt weg, maar wordt vervangen door een jaarlijkse indexering van de initieel berekende bijdrage. Dat betekent dat ouders dit niet zelf moeten herberekenen, maar een geïndexeerde bijdragehoogte zullen moeten betalen vanaf het volgende jaar, welke hun wordt meegedeeld door Kind en Gezin.

Een kind blijft gemiddeld twee jaar in de opvang voor baby's en peuters. Een jaarlijkse effectieve herberekening, zoals we nu hanteren, is dan ook in de meeste gevallen maximaal twee keer aan de orde. Ouders die in tussentijd meer verdienen, betalen ook meer door de indexering. Voor ouders die in tussentijd minder gaan verdienen en voor wie de bijdrage te hoog is geworden, zal er de mogelijkheid zijn om, onder bepaalde voorwaarden en op vraag, een verminderd tarief te krijgen. Zo zullen we ook inspelen op een van de aanbevelingen van het Rekenhof, waarover we het daarstraks hebben gehad, namelijk om te werken op de meest actuele gegevens wat de inkomens betreft.

Het berekenen van de ouderbijdrage zal mogelijk worden met een onlinetool. Dit zal leiden tot een aanzienlijke administratieve lastenverlaging bij de huidige erkende en gesubsidieerde opvang, die dit bedrag vandaag zelf moeten berekenen. Hierdoor zal er meer tijd kunnen vrijkomen voor andere aspecten van de kinderopvang. Voor IKG-opvang is deze onlinetool vandaag al verplicht.

De grootste verandering zit er vooral in dat de inkomensgegevens van het gezin én de gezinssamenstelling via respectievelijk de officiële databank van de FOD Financiën en de Kruispuntbank zullen worden ingelezen. Nu worden ouders verwacht hun inkomsten aan te geven via een kopie van hun papieren aanslagbiljet en door een verklaring van gezinssamenstelling te ondertekenen. De verwachting is dat door deze automatische toekenning niet enkel

de administratieve lasten verminderen voor de opvang, maar zeker ook voor de ouders. Op deze manier kunnen we dan ook de mogelijkheid tot misbruik en fraude indijken. Hoe dit zich financieel vertaalt, is moeilijk vooraf te ramen. We zullen de resultaten echter zeer goed monitoren.

Wat betreft de budgettaire gevolgen van het blijvend hanteren van de eerste kindcode voor de hele opvangperiode van een welbepaald kind, tonen simulaties op basis van de inkomensgegevens vanuit het IKG-systeem aan dat dit nagenoeg geen verschil maakt qua inkomsten voor de Vlaamse overheid uit de ouderbijdragen.

Wat betreft de volgende vragen van mevrouw Van der Borght is het vooreerst belangrijk om aan te geven dat er geen eenduidige cijfers zijn rond de concrete behoefte aan kinderopvang op het niveau van elke Vlaamse gemeente. De behoefte aan kinderopvang is afhankelijk van diverse factoren die doorheen de tijd veranderen, onder andere het aantal geboorten, de tewerkstellingsgraad, vooral van de moeder, het werkregime van de ouders, het al dan niet beschikken over opvang door grootouders of andere familieleden, de specifieke behoeften van het kind enzovoort. Bovendien kan de behoefte van een ouder aan kinderopvang ook heel snel wijzigen: verwijzen we hier naar ouders die van job veranderen of verhuizen. We kunnen dus niet zonder meer aannemen dat gemeenten en steden met een jonge populatie die professioneel sterk actief is, meer nood heeft aan opvangplaatsen. Andere factoren kunnen daarbij ook een rol spelen.

In die zin moeten we inderdaad onderkennen dat het niet zo is dat we kunnen zeggen dat het behoeftedekkend aanbod voor elke gemeente op hetzelfde niveau zit. We hebben dit ook nooit beweerd. In het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters is bepaald dat we tegen 2016 streven naar een plaats voor 50 procent van de kinderen in Vlaanderen en tegen 2020 naar een kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvangplaats voor elk gezin met een behoefte aan kinderopvang en dit binnen een redelijke termijn en binnen een redelijke afstand.

We hebben bovendien ook nooit beweerd dat bijvoorbeeld in Leuven er geen of weinig behoefte meer is aan bijkomende capaciteit kinderopvang. We erkennen dus de lokale noden en het feit dat de nood in Antwerpen momenteel het grootst is. Zoals we daar steeds rekening mee hebben gehouden bij de uitbreiding van het aanbod – we hebben altijd die prioriteit gelegd –, zullen we dat volgend jaar in de mate van het mogelijke opnieuw doen.

Kind en Gezin werkt momenteel aan een aangepast programmatie-instrument, dat rekening houdt met de meest determinerende factoren voor de noden aan kinderopvang. Daarnaast zullen we ook via de kinderopvangzoeker, die gefaseerd wordt uitgerold in Vlaanderen, een zicht krijgen op alle gestelde vragen naar kinderopvang en zullen we een beter zicht krijgen op de behoeften aan kinderopvang. Op deze manier kan daar in de toekomst meer rekening mee worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreid antwoord. Ik zal het eens rustig moeten nalezen. Toch zijn er enkele punten die mij bijgebleven zijn.

Ik ben zeer blij dat men probeert de timing te respecteren. Het is een grote uitdaging om alles tijdig rond te krijgen, zeker als je terugdenkt aan onze ervaringen in de integrale jeugdhulp. Dat was al een grote uitdaging. Nu ligt er een nog grotere uitdaging in het verschieft. Ik hoop dat alles tijdig zal worden behaald. De komende periode zal de verkiezingskoorts vast meespelen. Daar moeten we rekening mee houden.

U had het over de financiële haalbaarheid in de kinderopvangsector, meer in het bijzonder in de zelfstandige kinderopvang. Ik ben blij te vernemen dat de zelfstandige kinderopvang die werkt met IKG er volgens u binnen het nieuwe kader op vooruit zal gaan. Ik hoop dat dit effectief zo zal zijn. Dat moeten we afwachten.

Ik ben tevreden dat u werk zult maken van de verlaging van de administratieve last voor zowel de aanbieders van kinderopvang als de ouders. Toch heb ik een kleine opmerking. Het zal allemaal automatisch worden berekend. Als ouders op een bepaald moment minder zouden verdienen, hebben ze normaal gezien recht op een vermindering van het tarief, uiteraard binnen bepaalde voorwaarden. Zij kunnen dan een verminderd tarief aanvragen. Als ouders dat toch nog zelf moeten aanvragen, is er niet echt sprake van een automatisch systeem. Het lijkt mij logischer de lijn door te trekken. Indien het inkomen effectief daalt door ziekte, werkloosheid of vermindering van de prestaties, zou de ouderbijdrage automatisch moeten worden berekend, zonder dat de betrokken ouders dat dienen aan te vragen. Voor kwetsbare ouders is het zeer belangrijk dat dit automatisch gebeurt. Ze moeten al heel wat zaken opvolgen. Het is gemakkelijk om iets over het hoofd te zien. Ik wil u vragen dat opnieuw te bekijken. Ik volg dit zeker verder op. Het is een 'work in progress'. In de toekomst zullen we dit zeker nog bespreken. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw uitvoering antwoord op deze verschillende vragen.

Mijn vragen waren relatief beperkt. Minister, uit uw antwoord op die vragen meen ik te mogen afleiden dat de sector inderdaad wel betrokken wordt bij die uitvoeringsbesluiten. Ik stel ook vast dat u werk maakt van die uitvoeringsbesluiten. Ik vermoed dat die in dit dossier niet zullen belanden in het vaarwater van de verkiezingskoorts. De verkiezingen staan totaal los van de uitwerking van dit dossier. Ik denk dat er tussen de regeringspartners geen enkele ideologische of fundamentele discussie is over deze dossiers. Ik ben daar vrij gerust in.

Voor alle duidelijkheid, minister, u bent ermee begonnen mij te zeggen dat het PPJ geen kritiek ten gronde heeft geformuleerd. Ik heb dat in mijn vraagstelling toch ook niet geïnsinueerd? Het enige waar ik op heb gewezen is zowel het verzoek van PPJ als UNIZO om betrokken te worden bij de uitwerking van de besluiten. Op geen enkel ogenblik wilde ik suggereren dat zij kritiek ten gronde zouden hebben gegeven. Indien u dat zo hebt geïnterpreteerd, wil ik dat hierbij rechtzetten. Ik denk niet dat ik dat heb gedaan. *(Opmerkingen van de minister Jo Vandeurzen)*

Daar ben ik het volledig mee eens. Ik vind het ook positief van PPJ en UNIZO. Omdat u in het begin van uw antwoord naar mij verwees, wil ik gewoon rechtzetten dat dat helemaal niet uit mijn vraagstelling mag worden afgeleid.

Minister Jo Vandeurzen: We zullen nagaan of er mogelijkheden zijn wat die inkomens betreft. Ze zullen daarvoor nog contact opnemen.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, ik dank u in naam van mijn collega Van der Borghet voor uw antwoorden. Ik kan u geruststellen: zij zal ze zeker grondig nalezen en er eventueel op terugkomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■